Leto LXXI, št. 247

Preis - cena - prezzo L 0.80

Uredništvo - uprava: Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001 - 4004

Mesečna naročnina 18 lir, za inozemstvo 31·50 lir.

Ček. rač.: Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate

Naročite se čimprej na »SLOVENČEV KOLEDAR« da ne boste ostali brez njega!

SLOVENEC

OKTOBER - 1943

31

NEDELJA

Unvermindert harte Abwehrschlacht

Zahlreiche schwere Sowjetpanzer abgeschossen — An der süditalienischen Front örtliche Feindangriffe abgewiesen

Aus dem Führerhauptquartier, 30. Okt. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Zwischen dem Asowschen Meer und dem Dnjepr dauert die Abwehrschlacht mit unverminderter Heftigkeit an. Im Dnjeprknie waren die Kämpfe bei Kriwoj Rog besonders hart. Durchbruchsversuche überlegener Infanterie- und Panzerkräfte wurden aufgefangen, die eigenen Stellungen in schweren Kämpfe behauptet und 43 Sowjetpanzer vernichtet. Nördlich Kriwoj Rog setzten die Sowjets unseren schwungvollen Gegenangriffen erbitterten Widerstand entgegen. Mehrere feindliche Infanterie- und Panzerverbände erlitten bei diesen Kämpfen schwerste Vreluste.

Beiderseits Gomel blieben die auch gestern fortgesetzten Angriffe der Sowjets ergebnislos. Eigene Gegenangriffe gewannen vorübergehend verlorengegangenes Gelände wieder zurück. Dabei wurden im Kampf um eine Ortschaft, die verschiedentlich den Besitzer wechselte, allein 36 schwere Sowjetpanzer abgeschossen.

Westlich Smolensk entbrannten neue schwere Abwehrkämpfe. Nach heftiger Artillerievorbereitung trieb der Feind den ganzen Tag über immer wieder seine von zahlreichen Panzern und Schlachtfliegern unterstützten Angriffswellen vor. In erbitterten Kämpfen behauptete unsere hervorragend kämpfende Infanterie, die durch eigene Artillerie- und Werferfeuer wirksam unterstützt wurde, ihre Stellungen.

Von der übrigen Ostfront werden nur lebhafte örtliche Kämpfe, besonders im Raum westlich Kritscew, gemeldet.

An der süditalienischen Front wurden einige örtliche Angriffe britisch-nordamerikanischer Kräfte gegen unsere Stellungen beiderswits des Volturno abgewiesen.

Schnelle deutsche Kampfflugzeuge griffen dort mit guten Erfolg Nachschubkolonnen des Feindes auf den zur Front führenden Wegen an.

INDIMINUITA LOTTA DIFENSIVA

Dal Quartier generale del Führer, 30. ottobre. DNB. Il Comando Supremo germanico comunica:

Fra il Mar d'Azov ed il Dnjeper continua la battaglia difensiva con indiminuita violenza.

Nell'ansa del Dnjeper i combattimenti presso Krivj rog si presentavano specialmente duri. Tentativi di sfondamento effetuati da prepoderanti forze di fanteria e di mezzi corazzati sono stati acchiappati le proprie posizioni tenute in gravi comabttimenti ed annientatj 43 carri armati sovietici.

A nord di Krivi rog i sovietici ai nostri contrattacchi pieni di slancio opponevano accanita resistenza. Parecchi reparti di fanteria e di carri armati nemici subivano in questj combattimenti gravisisime perdite.

Su ambo i lati di Gomel anche ieri sono rimasti ripetuti attacchi sovietici senza esito. Proprj contrattacchi hanno riconquistato terreno temporaneamente perduto. In tal occasione durante il combattimento avoltosi per il possesso di una localitá la quale più volte mutava di possesso sono stati distrutti soli 36 carri armatj pesanti di sovietici.

Ad ovest di Smolensk si sono accesi nuovi combattimenti difensivi di carattere grave. Dopo intensa preparazione di artiglieria il nemico durante l'intera giornata sempre di nuovo cacciava in avanti l'ondate di assalto appoggiate da numerosi carri armati nonchè da aviatori di combattimento. In accaniti combattimenti la nostra fanteria in eccellente lotta efficacemente appoggiata dal proprio fuoco d'artiglieria e lanciatori ha tenuto le proprie posizioni.

Dal resto del fronte all'est si annunciano solamente vivaci combattimenti di carattere locale, specialmente nella zona ad ovest di Criciev.

Al fronte meridionale italiano sono stati respinti alcuni attacchi locali delle forze anglo-americane contro le nostre posizioni su ambo i lati del Volturno sono stati respinti.

Velivoli da combattimento veloci germanici colà attaccavano con buon successo colonne di rifornimento del nemico sulle vie conducenti verso il fronte.

Poslanica poljskih pravoslavnih škofov

Varšava, 29. okt. DNB. Gledališka predstava, ki jo je Stalin uprizoril s svojim »patriarhom« Sergijem, katerega je po svoji že preizkušeni metodi dal »izvoliti« za moskovskega metropolita, v resnici pa ga umestil zgolj z namenom, uporabiti rusko pravoslavno cerkev za boljševiško agitacijo, je bila na dnevnem redu Sinoda pravoslavnih škofov v Generalni Guberniji, ki se je te dni sestala v Varšavi. Cerkveni knezi so objavili izid svojih posvetovanj v posebni poslanici, v kateri tudi razkrinkavajo brez prizanašanja Stalinovo sleparijo.

Poslanica pravi dobesedno: »Na zahtevo boljševiškega urada za pobijanje Boga, je bil imenovan v Sovjetski zvezi patriarh. V temu ne moremo ničesar reči, ampak se nam mora samo gnusiti cinizem in brezčelnost sovjetskih mogotcev. Ti so neposredno krivi za strašno smrt deset tisočev duhovnikov in milijonov vernikov. Ti mogotci so dovedli do popolnega uničenja cerkvenega reda v nekoč največji krščanski deželi sveta in to posebno v Ukrajini. Vest teh ljudi je za večno umazana s smrtjo in smrtnim mučenjem neštetih nadškofov in tudi patriarha Tihona. In ti ljudje so sedaj sklenili, da kot višek vseh svojih težkih barbarstev isto cerkev, ki je toliko trpela, izkoristijo za svojo zločinsko agitacijo.

Končno poudarjajo ti pravoslavni škofje, da se pridružujejo »glasu vseh onih pravoslavnih nadškofov, ki so spregledali ta novi cilj Kremlja in so obsodili to novo zločinsko dejanje mednarodnega komunizma kot borbo proti svetim zakladom krščanstva«.

Deseta obletnica španske Falange

Madrid, 30. okt. DNB. Na obletnico dne 29. oktobra 1933 od Josea Antonia Prima de Rivera ustanovljene španske Falange je bila v prisotnosti strankinega ministra Arresa, vojnega ministra Asensija in drugih članov vlade v gledališču »De la Comedia« spominska svečanost, ki so se je udeležili najstarejši in najvišji zastopniki Falange, kakor tudi nemški veleposlanik ter zastopnik narodnosocialistične stranke z večjo delegacijo.

Na mestu, kjer je pred desetimi leti imel Jose Antonio zgodovinski ustanovitveni govor, so bili položeni trije ogromni lovorjevi venci in kazali kraj, ki so ga zavzemali takrat najožji sotrudniki ustanovitelja, ki so med tem padli v borbi proti komunizmu.

Po prečitanju ustanovitvenega govora Jose Antonija je predal strankin minister 70 Falangistom častni znak stare garde. Vse španske postaje so prenašale govor Jose Antonija, kar je dalo povod za velike manifestacije tako v Madridu kot v središčih španskih pokrajin.

Za padle Falangiste je bila v neki madridski cerkvi služba božja. Mimo strankinega ministra je korakalo na trgu Sv. Ane 10.000 modrih strajc iz Madrida. Na čelu so korakali centuriji stare garde, nekdanji borci na vzhodnem bojišču, katerih prsa so krasila številna nemška odlikovanja, dijaška milica in organizacija mladinske fronte.

Tisočglave množice so priredile nemškemu veleposlaniku in zastopnikom narodnosocialistične stranke prisrčne manifestacije, pri čemur so se vrstili vzkliki Nemčiji in Španiji.

Na deseto obletnico ustanovitve Falange, ki ji je general Franco določil spominski dan za padle falangiste, so bile v vsej Španiji svečanosti in mimohodi falangističnih enot pred najvišjimi zastopniki stranke, države in vojske. — Posebno lepa je bila slavnost v Alcantu, kjer so na dvorišču ječe, na katerem je bil Jose Antonio od rdečih umorjen, po komemoraciji napredovali 21 letni mladi falangisti za člane falangistične milice.

Hore Belisha in mali narodi

Stockholm, 20. okt. DNB. Kakor poroča Reuter, je izjavil bivši angleški vojni minister žid Hore Belisha na mednarodni konferenci v Central Hallu v Westminstru, da je Sovjetska zveza čisto jasno zahtevala »revizijo svojih mej«. V Zedinjenih državah se širi javno mnenje, da se lahko zajamči varnost Sovjetov le z zasedbo izvestnih daleč narazen ležečih oporišč. Če zahteva Sovjetska zveza kot svoj delež za vzpostavo miru jamstva, potem bi bilo pač možno, da se pri načelu, po katerem se kaki pomorski velesili odstopajo oporišča, tudi izpolnijo zahteve. Usoda majhnih narodov je židu Hore Belishi popolnoma brezpomembna. Kajti on meni, »da mora veljati glavna skrb varnosti Sovjetske zveze«. Da pa se to doseže, bodo pač morali majhni narodi omejiti svojo suverenost.

S tem potrjuje Hore Belisha sovjetske zahteve. Ne pove nam sicer ničesar novega, toda njegova izvajanja, ki jih moramo smatrati kot mišljenje angleške vlade, ponovno potrjujejo, da se zdi Londonu popolnoma prav, če bo Evropa predana boljševizmu. Da pa bodo s tem vržene med staro šaro vse garancije, dane majhnim narodom, to pa lahko preseneča kvečjemu one, ki verjamejo angleškim obljubam.

Tokio, DNB. Japonska vojaška uprava v Nankingu je sporočila nankinški vladi, da ji bo ponovno vrnila 87 angleških in ameriških posestev.

Nezmanjšana ostra obrambna bitka

Številni težki sovjetski oklepniki sestreljeni — Na južnoitalijanskem bojišču krajevni napadi sovražnika odbiti

Führerjev glavni stan, 30. okt. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Med Azovskim morjem in Dnjeprom traja obrambna bitka z nezmanjšano srditostjo. V Dnjeprovem kolenu so bili boji pri Krivem Rogu posebno ostri. Udorni poskusj nadmočne pehote in oklepnih sil so bili prestreženi, lastne postojanke v težkih bojih ohranjene in 43 sovjetskih oklepnikov uničenih. Severno od Krivega Roga so se Sovjeti srdito upri našim zanesnim protinapadom. Več sovražnih pehotnih in oklepnih edinic je pretrpelo pri teh bojih najtežje izgube.

Ob obeh straneh Gomela so ostali brezuspešni tudi včeraj nadaljevani sovjetski napadi. Lastnj protinapadi so ponovno osvojili včeraj mimogrede izgubljeno ozemlje. Pri tem je bilo samo v borbi za nek kraj, ki je večkrat menjal lastnika, sestreljenih 36 težkih sovjetskih oklepnikov.

Zapadno od Smolenska so se razplamteli novi težki obrambni boji. Po močni topniški pripravi je sovražnik ves dan vedno na novo pošiljal v ogenj svoje napadalne valove, podprte s številnimi oklepniki in bojnimi letali. V srditih bojih je ohranila naša izvrstno se boreča pehota, ki jo je uspešno podpiral ogenj topništva in metalcev min, svoje postojanke.

Z ostalega vzhodnega bojišča poročajo samo o živahnih krajevnih bojih, posebno v prostoru vzhodno od Kričeva.

Na južnoitalijanskem bojišču je bilo nekaj krajevnih napadov angleškoameriških sil proti našim postojankam na obeh straneh Volturna odbitih.

Hitra nemška bojna letala so napadla tam z dobrim uspehom oskrbovalne sovražnikove kolone na poteh, ki vodijo k bojišču.

Führerjev oklic nemški mladini

Führerjev glavni stan, 30. okt. DNB. Za tekmo mladine iz vse nemške države za vojne poklice, ki bo 15. januarja prihodnjega leta prvič v tej vojni, je izdal Führer naslednji poziv:

»Ustvarjajoča nemška mladina!

Naš zgled je junaštvo nemškega vojaka in naša dolžnost je, da smo tega junaštva vredni pri vojnih naporih v domovini. K vojnim naporom spada uspeh v poklicu. — Že v miru je bila tekma v poklicih za ustvarjajočo nemško mladino izhodišče njene volje do uspehov.

Danes Vas ponovno pozivam k tekmi v vojnih poklicih. S svojim dejanjem na delovnem mestu izražate zvestobo do naših vojakov. Borbo na bojišču vodijo najhrabrejši, borba v poklicu pa naj prikaže najsposobnejše in naj jih spravi z izpopolnitvijo in podpiranjem nadarjenih v vodstvu. Vaši napori pri državni poklicni tekmi naj bodo dokaz Vaše neomajne vere v zmago.«

Adolf Hitler.

K dnevu za izpopolnitev v vojni spretnosti je naslovil Führer v imenu fronte na Hitlerjevo mladino poziv, naj v najtežji usodni borbi vidi tudi vnaprej svojo najtežjo nalogo v tem, da dovaja bojnim četam najboljši vojaški naraščaj. Danes poziva Führer nemško mladino k prostovoljni poklicni tekmi na delovnih prostorih.

Z vojaško izpopolnitvijo v domovini in najvišjo izpolnitvijo v poklicni dolžnosti kaže Führer ponovno na najvažnejše naloge mladinske vzgoje v vojni.

Predvojaška izpopolnitev in zvišanje uspehov pri delu sta torej jedro vojnih naporov Hitlerjeve mladine.

V narodnosocialistični mladinski organizaciji dosežena vzgoja utrjuje v milijonih fantov in deklet poklicno prizadevanje in veselje do dela. Oni se dnevno trudijo, da bi z izpopolnitvijo, pridnostjo in delovno disciplino zvišali storitveno sposobnost nemške vojne izdelave. Najboljša mladinska zaščita na svetu, dodatno socialno skrbstvo nemške delovne fronte in prehrane so jamstvo, da ostane tudi pri vojni izdelavi zdravje in storitvena sposobnost ustvarjajoče mladine ohranjena.

Po Führerjevi volji naj ta mladina v tekmi v poklicu doseže nemške vojake na bojnem polju. Poziv Adolfa Hitlerja za prostovoljno udeležbo pri tekmi v vojnih poklicih bo našel pri mladini pripravljena in ponosna srca. Mladina ljubi tekmo in kot element nove vzgoje je tekma izraz storitvene volje.

Že pred vojno je bila državna tekma v poklicih simbol narodnosocialistične mladine. V petem letu nemške borbe za svobodo bo tekma v vojnih poklicih dokazala, da nemška mladina izpopolnjuje na svojih delovnih mestih obrambo in orožje ter ju jača z izvedbo vidne razporeditve najsposobnejših v svoji sredi.

Japonsko-kitajska zavezniška pogodba

Tokio, 30. okt. DNB (Vzhodnoazijska služba). Davi je bila objavljena v zunanjem ministrstvu zavezniška pogodba, sklenjena med Japonsko in Kitajsko.

Ko sta japonska in kitajska vlada uspešno končali pogajanja za medsebojno zavezništvo, je bila dne 30. oktobra podpisana med japonskim veleposlanikom Masayuki Tanijem ter predsednikom kitajske narodne vlade Wang-Čing-Wejem zavezniška pogodba.

Obe vladi sta s to pogodbo izrazili, da sta odločeni delovati skupno za ohranitev dobrega sosedstva ter za pravično podlago Velike vzhodne Azije, pri čemer bosta spoštovali medsebojno neodvisnost. Obe vladi želita s tem prispevati k svetovnemu miru in ohraniti najboljše prijateljske odnošaje, pri čemer si obljubljata medsebojno pomoč, da se v Aziji ustvari varnost z ustaljenimi odnošaji.

Uradno poročilo pravi, da so na osnovi sklenjene zavezniške pogodbe izgubile veljavo vse pogodbe, ki so doslej urejevale odnose med Japonsko in Kitajsko.

Sporočilo naglaša, da ureja Japonska svoje osnove glede politike do Kitajske na osnovi vladne izjave z dne 9. januarja 1943, kakor to ustreza novemu položaju, ki je nastal po izbruhu vzhodnoazijske vojne.

Izjava pravi: »Japonska je, ne da bi se dala pri tem motiti, spremenila v dejanje vse, kar je javno izjavila ter dala skrajno možno podporo Kitajski pri njenih stremljenjih za hitro obnovo na osnovi neodvisnosti, ki jo zastopa s svojo politično močjo nacionalna kitajska vlada.«

V protokolu, dodanem zvezni pogodbi, je bilo med japonsko in kitajsko vlado sklenjeno, da se po končani vojni japonske čete umaknejo iz Kitajske.

—II—

Novi hudi pogoji za Badoglia

Vigo, DNB. Kakor je izvedel Reuter, je bila baje dne 1. oktobra med zavezniki in Badoglievo vlado podpisana pogodba, sestoječa iz okoli 40 členov, ki obsega gospodarske in finančne pogoje, katere mora Italija izpolniti.

Osebe, ki so videle te listine, so označile pogoje za »stroge«. Reuter omenja, da so bili novi pogoji podpisani v soglasju z 12. točko premirja, ki je bilo sklenjeno 3. septembra in se je tedaj tikalo zgolj vojaške vdaje.

Izročitev Italije Angloamerikancem torej napreduje. Pri tem je geslo: »strogost«. Značilno je, da Reuter citira 12 točko pogodbe o premirju. To je ono določilo, ki daje sovražniku sleherno možnost za brezobzirno izžemanje in tlačenje Badoglieve Italije. To določilo bodo še često prinesli na dan in Badoglio bo zamešetaril kos za kosom. Toda to so posledice njegovega podlega izdajstva, katerih bi se Badoglieva klika morala že v naprej zavedati. Namesto pričakovanih olajšav pa bo sedaj moral še pogosto občutiti »strogost«.

Saradžoglu ob 20 letnici turške republike

Ankara, 29. okt. DNB. Na proslavi 20-letnice turške republike je govoril ministrski predsednik Saradžoglu. Pred 20 leti je, tako je govoril, Turčija zdrobila verige, dosegla svobodo in neodvisnost in se tako povzpela k sili, enakopravni vsem narodom na svetu. Če pogledamo nazaj, lahko ugotovimo, da je bilo v minulih 20 letih mnogo uresničenega, vendar pa nas čakajo v bodočnosti še večje naloge in pri tem bosta znanje in delo naše najboljše orožje.

Kratke vesti

Ženeva, 30. okt. DNB. »Daily Sketsch« poroča, da se Badoglijeva vlada nahaja že v težkih finančnih težavah, ker se ji ni posrečilo pri begu iz Rima vzeti s seboj dovolj denarnih sredstev.

Rim, DNB. Spominske svečanosti ob 21. obletnici pohoda na Rim so potekle v vsej Italiji v največjem redu. Iz vseh mest javljajo, da je prišlo na zborovanjih iafšističnih krajevnih skupin do živahnih manifestacij za Duceja in Führerja.

Rim, DNB. Tajništvo lige italijanskih žen je naslovilo na Italijanke poziv, naj vplivajo na svoje može, da se prostovoljno priglasijo v službo za domovino.

Pariz, DNB. Kakor javlja »Paris Midi« iz Tetuana, je sovjetsko poslaništvo v Alžiru pozvalo severnoafriške komuniste, naj vstopijo v mednarodne brigade Sovjetske Rusije, in sicer v sporazumu z degaullističnimi oblastmi.

Stockholm, DNB. Ameriški senator R. B Russell je v četrtek med drugim izjavil v senatu, da je razpoloženje ameriških čet v Indiji slabše kot na katerem koli drugem bojišču. Mnogo vojakov govori kar javno o »lenobi angleških vojnih naporov« v onih krajih.

Berlin, 30. oktobra. DNB. Neka skupina strmoglavcev, ki deluje na srednjem delu vzhodnega bojišča, je dosegla te dni lepo število 25.000 poletov proti sovražniku.

Naročnikom in čitateljem!

Z začetkom novembra meseca bodo izvedene važne spremembe pri izhajanju ljubljanskih listov. Spremembe narekujejo štednja s papirjem in drugi utemeljeni razlogi vojnega gospodarstva. Prepričani smo, da jih bo javnost sprejela z razumevanjem na znanje.

Kot dnevnika bosta izhajala v Ljubljani samo »Slovenec« in »Jutro«, in sicer do nadaljnjega ob istem času kot doslej, vendar pa v večjem obsegu: četrtkova in nedeljska številka na šestih straneh, ostale na štirih straneh. Naročnina za »Slovenca« ostane nespremenjena (18 lir na mesec), v podrobni prodaji pa bo številka od torka dalje veljala eno liro.

»Slovenski dom« bo v bodoče izhajal kot tednik in bo imel večji obseg. »Domoljub« bo izhajal tako kot doslej.

Ko sporočamo to spremembo naročnikom in čitateljem, jih prosimo, da nam ostanejo zvesti tudi v bodoče in da po svojih močeh pridobivajo še novih prijateljev, naročnikov in čitateljev.

Uredništvo in uprava »Slovenca«.

Nov italijanski zakon o oboroženi sili

Rim, 30. oktobra. DNB. Novi zakon o ustanovitvi republikanske vojne sile, ki ga je italijanski ministrski svet sprejel na svoji seji dne 27. t. m, je bil v petek objavljen ter stopa s tem takoj v veljavo.

Zakon, ki opredeljuje v treh glavah in 29 členih položaj oborožene sile ter pravice in dolžnosti njenih pripadnikov, določa uvodoma, da ima republikanska obodožena sila nalogo »boriti se za čast in neodvisnost Italije«.

Oborožena sila obsaja iz kopne vojske, mornarice in letalstva. Pripadniki vojne sile so obvezniki ter prostovoljci. Ker je vojaška služba narodna častna dolžnost, židje in mešanci ne morejo stopiti v vojsko. Vojska je v vojni in miru pod vrhovnim poveljstvom načelnika fašistične republike.

Trije novi odlikovanci z viteškim križcem

Führerjev glavni stan, 29. okt. DNB. Führer je podelil viteški križec k Železnemu križu polkovniku Kurtu Lotineru, poveljniku nekega grenadirskega polka, stotniku Joachimu Borrmannu, bataljonskemu poveljniku v nekem grenadirskem polku, in nadporočniku Franzu Kechtu, bataljonskemu vodniku v nekem grenadirskem polku.

Prizori iz bojev pri Zaporožju

Berlin, 30. okt. DNB. Med boji južnovzhodno od Zaporožja je pred nedavnim uspelo Sovjetom vdreti po ure dolgem bobnečem ognju mimogrede v naše črte. Izvidniški oddelek štajerskih planinskih lovcev, ki je imel tri skupine in eno težko strojnico, je držal svoje bočne položaje na področju vdora več ur, čeprav je sovražnik na sosednjem odseku močno pritiskal in jih napadal s hrbta. Ko je pa prišlo v podporo nekaj topov, je prodrl poveljnik oddelka z eno skupino svojih lovcev naprej, stražmojster pa je prevzel vodstvo topniškega ognja. Prvikrat v svojem življenju mu je bila zaupana ta odgovornosti polna naloga. Navzlic pogostim dovodnim prekinitvam in potrebnemu izmenjavanju položaja je ostal miren in je tako dobro dajal povelja za streljanje, da je poveljniku oddelka in njegovim Štajercem s podporo topništva in malenkostnim ojačenjem z dvema skupinama uspelo pognati sovražnika na staro glavno bojno črto in očistiti vdorno mesto.

Komunisti hujskajo muslimane

Ženeva, 29. oktobra. DNB. Po vesteh iz Alžira so komunisti organizirali na trgu pred veliko mošejo zborovanje muslimanskih množic, ki se ga je udeležilo nad 5000 oseb. Demonstranti so odšli pred palačo generalnega guvernerja Catrouxa in zahtevali izpustitev v zadnjem času zaprtih muslimanov ter neodvisnost in pravico samoodločbe, torej vse tisto, kar so Angloamerikanci zagotovili narodom z Atlantsko karto. Nek komunističen govornik je pozval prisotne, naj se pridružijo komunistični stranki in je končal svoj govor z »živio-klici« bodoči alžirski sovjetski republiki.

Ko je policija skušala demonstrante razgnati, so nastali nemiri, pri katerih so bili 3 mrtvi in 14 ranjenih.

Stavke na Cipru

Stockholm, 30. oktobra. DNB. Kakor poroča »Svenska Morgenbladet« so nastali na Cipru delavski nemiri. Ker niso bile izpolnjene zahteve delavcev za zvišanje plač, so stopili delavci več tovarn in manjših podjetij v stavko. Nastali so spopadi med stavkujočimi delavci in četami, ki so jih angleška oblastva uporabila za ohranitev reda.

Naši talci

Prav vsem nam je še v spominu čas, ko smo na letakih teden za tednom brali isti usodni stavek: ker se v 48 urah niso našli krivci, so bile ustreljene osebe, ki so zanesljivo krive komunističnega udejstvovanja. In pod krogljami iz pušk badoljevskih vojakov so padale nesrečne žrtve slovenskega naroda — slovenski talci. S strahotno hitrostjo je naraščalo število grobov v kotu novega pokopališča pri Sv. Križu.

Ob teh dogodkih je Ljubljana prelivala solze, vzdihovala, pomilovala nesrečne žrtve in njih družine, klela okupatorja in denuncijante ter prisegla maščevanje. Le nečesa pa se je ves ta čas skrbno izogibala: zastaviti si vprašanje, katerega dejstva so bila povod, da so padali talci in kdo je ta dejstva povzročil. Še bolj kot vprašanja samega pa se je del Ljubljane bal odgovora nanj in pa spoznanja, ki bi bilo neizprosno logična posledica res iskrenega in odkritosrčnega odgovora. Vsako spoznanje pa nalaga dolžnosti. In prav dolžnosti, dolžnosti priznati dejstva, obsežena v tem spoznanju in pa dolžnost po tem spoznanju uravnati tudi svoje mišljenje in delovanje, prav to komunistično usmerjeni del Ljubljane ni maral storiti.

Zato je ta, tako usmerjeni del Ljubljane dogodke, ki so se teden za tednom ponavljali natančno delil v dva strogo ločena dela in sicer v:

1. likvidiranje narodnega izdajalstva, odn. denuncijanta, odn. belogardista in
2. streljanje talcev.

Oba dogodka je obravnavala kot dvoje popolnoma ločenih dejstev, med katerima ni niti vzročne, niti kakršne koli drugačne zveze ter jih tudi temu odgovarjajoče vrednotila. Dočim je smatrala prvi dogodek za narodnoosvobodilno in kot tako seveda vse hvale vredno in že skoro herojsko dejanje, je bil le drugi dogodek res resnična in prava narodna tragedija. Le tega je spremljala Ljubljana s solzami in vzdihovanjem, za prvega pa je imela samo zadovoljen smehljaj; in še si je škodoželjno pomela roke, češ, prav mu je!

Ugotoviti pravega povzročitelja vseh teh dejstev pa je bila za del Ljubljane naravnost narodna izdaja, ki je čez vse mere »narodno zavedna« Ljubljana nikakor ni prenesla. Zato so bili streljanja talcev krivi Italijani in denuncijanti ter končno še celo umorjene žrtve same, ker so s svojo smrtjo povzročile streljanje.

Tudi danes je v Ljubljani še mnogo ljudi, ki jim je komunistična propaganda vzela jasen pogled in objektivno presojo tega žalostnega razdobja slovenske zgodovine; še več pa je takih, ki si zavestno zakrivajo oči. Zato je prav, če se na kratko dotaknemo tudi poglavja o talcih.

Zakaj so padali talci? Osvobodilna fronta je izjavljala in povdarjala vedno in povsod, da se bori proti okupatorju za osvoboditev slovenskega naroda. Iz dejstva, da so streljali talce Italijani, sledi logično, da bi morali biti oni, za katere so kot represalija padli talci, tudi Italijani. Toda, glej! Logika OF je drugačna: okupator strelja Slovence kot represalije za Slovence, katere so umorili Slovenci v boju za osvoboditev Slovencev. Na prvi pogled je ta logika precej zapletena. Postane pa nam takoj popolnoma jasna in razumljiva, če nadomestimo navidezni cilj: »osvoboditev Slovencev« s pravim ciljem OF: **upostavitev komunizma v Sloveniji.** S tem pa smo našli tudi odgovor na naše vprašanje in ta je: talci niso umirali v povračilo izgub, zadanih okupatorju v osvobodilnem boju, marveč zato da se je Osvobodilna fronta alias Komunistična partija Slovenije z umori vodilnih osebnosti komunizmu nasprotnih skupin, zlasti katoliške, iznebila nevarnih nasprotnikov, ki bi jo s svojo delavnostjo in vplivom pri narodu mogli ovirati ali ji celo preprečiti dosego njenega pravega namena in cilja. Za OF kljub njeni visoki pesmi o osvobodilnem boju, ni bilo važno, da je bilo za vsakega, od nje umorjenega, ustreljenih 6, 8, 16, 24 Slovencev, za njo je bilo važno samo to, da je odstranila človeka, ki je bil nevaren obstoju komunistične stranke in njenim načrtom. Pa ne samo to! Smrt talcev je pomenila zanjo celo pridobitev: prav oni naj bi namreč bili (po geslu: žrtve morajo biti) tiste žrtve, ki bi posvetile komunistična zločinstva in umor Slovenca-protikomunista spremenile v narodnoosvobodilno, zaslužno dejanje.

In če se vprašamo še po povzročitelju, nam da preprosta, vsakemu neinteligentu razumljiva logika tale odgovor: ker je bila usmrtitev talcev nujna posledica umora Slovenca-protikomunista, je torej usmrtitev talcev povzročil tisti, ki je dobro vedoč, da bodo ustreljeni talci, zapovedal ta umor. To pa niso bili kakšni neodgovorni elementi v OF, kot to navadno slišimo v opravičilo tolovajskih zločinstev, marveč prava, oficijelna OF, ki je vsak tak umor objavila v svojem uradnem glasilu »Slovenski poročevalec« kot likvidacijo narodnega izdajalca. To so torej dejstva, ki jih del Ljubljane ni in jih tudi še danes ne priznava.

Toda tragedija o talcih s tem še ni bila končana. Sledilo je še zadnje, najbolj umazano dejanje, s katerim je OF razgalila svojo podlost do dna. Potem ko je ob raznih prilikah dala trositi po ljubljanskih ulicah lističe z napisom »Slava talcem«, je položila na njihove grobove žalni venec. Tako se prav tista OF, ki je vse te nesrečne ljudi premišljeno in hladnokrvno pahnila v smrt, zdaj tem žrtvam še roga v obraz in jim kliče »Slava!« Take brezmejne podlosti slovenska zgodovina doslej še ni zabeležila.

Vendar OF ni edina, ki se na tak način spominja slovenskih talcev. Tako ravnajo tudi vsi tisti Ljubljančani — in teh ni malo —, ki bodisi sodelujejo, bodisi simpatizirajo z zločinsko Osvobodilno fronto, istočasno pa hodijo in romajo k Sv. Križu in prinašijo cvetje na grobove talcev, ne iz sočutja do nesrečnih žrtev, ampak da bi tako pred javnostjo dokazali in povdarili svoje »narodno čuteče srce«. Povemo pa vam, vi lažinarodnjaki in lažinarodnjakinje v obraz: vsak cvet, ki ga položite na grob talca, je smrtna žalitev, zalučana v okrvavljeni obraz nesrečne žrtve, kateri smrti ste s svojim podpiranjem OF krivi tudi vi! Talci so mrtvi in se ne morejo sami braniti vaših žalitev, toda žalitve mrtvih kaznuje Bog sam. Njegovi mlini pa meljejo počasi, toda gotovo.

In še: ne mislite, da bodo brez vašega cvetja grobovi talcev ostali prazni. Še je v Ljubljani dovolj ljudi, ki bodo z ljubeznijo in s čistimi rokami okrasili počivališče njih, ki so padli, da bi nam s svojo smrtjo dali poroštvo za boljšo bodočnost v trpljenju prekaljenega in prečiščenega slovenskega naroda.

Objava

Naborna komisija Slovenskega domobranstva bo poslovala v bivšem Sokolskem domu na Taboru od 2. novembra t. l. dalje.

Naborni komisiji se morajo javiti zaradi pregleda prostovoljci za Slovensko domobranstvo po sledečem redu:

2. novembra 1943 ob 9 oni, ki imajo vpisne številke od 1 do 500;

3. novembra 1943 ob 9 oni, ki imajo vpisne številke od 501 do 750.

Dan pregleda za ostale bo objavljen v dnevnem časopisju in po radiu.

Poveljstvo.

Domobranci-prostovoljci iz zasebnih služb

Pokrajinska uprava razglaša: Domobrancem prostovoljcem, ki so vstopili v kako domobransko edinico iz zasebne službe, prenehajo sicer pravice in dolžnosti iz te službe, samo službeno razmerje pa ne preneha. Izpraznjeno službeno mesto se lahko zasede, toda le začasno; ko se domobranec prostovoljec zopet vrne v službo, stopi s tem v vse prejšnje pravice in dolžnosti iz službenega razmerja. Zaradi službe v domobranstvu službodajalec domobrancu postovoljcu ne more odpovedati službenega razmerja.

OBVESTILA »PREVODA«

Poziv pekom.

Ljubljanski peki naj dvignejo nakazila za moko v torek 2. novembra v našem uradu, Novi trg št. 4-II., soba št. 14.

Razdeljevanje krmil za prešiče

Reji prašičev na področju mestne občine Ljubljana, ki želijo dobiti močna krmila, prejemajo nakaznice pri Prevodu, oddelek za krmila, Novi trg 4-I., soba 3, in sicer 4. novembra reji z začetnico A—J, 5. novembra K—P, 6. novembra R—Ž.

Cerkvena glasba

Cerkvena glasba v stolnici na praznik Kristusa Kralja ob 10: Tome: Kristus Kralj, Premrl: Introit, Brosig: Maša v h-molu, Dr. Kimovec Gradual, Premrl: Ofertorij, Premrl: Kristusu Kralju. — *Na praznik Vseh svetnikov ob 10: Premrl:* Vsi svetniki v E, Premrl: Maša na čast sv. Jožefu, Foerster: Gradual, Foerster Ofertorij, Premrl: Vsi svetniki v D.

Cerkev sv. Jožefa. Praznik Kristusa Kralja. Ob 8 slov. sv. maša, pri kateri se izvaja: Missa in hon. st. Vincentii, zl. A. Mav. Graduale: Dominabitur zl. dr. Fr. Kimovec, ofert.: Postula a me zl. St. Premrl. K blagoslovu: V zakrametnu zl. Fr. Gerbič. Po maši: Kristus Kralj zl. St. Premrl. — *Praznik Vseh svetnikov.* Ob 8 slov. sv. maša: izvaja se: Missa festiva inD-mol, zl. Jul. Gloger. Graduale: Timete Dominum in ofert.: Justorum animae zl. A. Foerster. K blagoslovu: V zakramentu zl. A. Mav. Po maši: Glejmo danes o kristjani zl. St. Premrl. — *Spomin Vernih duš.* Ob 8 slov. sv. maša zadušnica. Izvaja se: Missa pro Defunctis zl. A. Rihovsky. Graduale in traktus zl. St. Premrl, sekvenca zl. K. Selyer. Po maši: Libera me Domine zl. M. Koch.

Cerkev v Križankah: Praznik Vseh svetnikov: Ob pol 11 slov. sv. maša. Izvaja se: Missa in hon. omnium Sanctorum zl. V. Goller. Graduale: Timete Dominum in ofert. Justorum animae zl. A. Foerster. Po maši: Glejmo danes o kristjani, zl. St. Premrl. — *Spomin Vernih duš:* Ob pol 7 slov. sv maša zadušnica. Izvaja se: Missa pro Defunctis, zl. Jos. Gruber. Graduale, traktus in sekvenca zl. St. Premrl. Po maši: Libera me Domine, zl. P. Singer in J. Polzer.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

Drama:

Nedelja, 31. oktobra, ob 14: »Veliki mož«. Izven. Cene od 18 lir navzdol. — Ob 17: **»Potopljeni svet«.** Izven. Cene od 22 lir navzdol.

Ponedeljek, 1. novembra, ob 16.30: »Deseti brat«. Izven. Cene od 18 lir navzdol.

Torek, 2. novembra: Zaprto.

Opera:

Nedelja, 31. oktobra: ob 16: »Madame Butterfly«. Izven. Cene od 32 lir navzdol.

Ponedeljek 1. novembra: Zaprto.

Torek, 2. novembra, ob 16: »Orfej in Evridika«. Red B.

Sreda, 3. novembra, ob 16. »Netopir«. Red Prvi.

Puccini »Madame Butterfly«, opera v 3 dejanjih. Osebe: Butterfly — Heybalova, Suzuki — Španova, Pinkerton — Lipušček, Sharpless — Popov, Goro — Rus, Yamadori — Dolničar, bonec — Lupša, komisar — Gregorin. Dirigent D. Žebre, režiser Debevec.

Toliko brezdomcev, golih in lačnih še nikdar nismo imeli Slovenci kot sedaj ob odrešilni komunistični svobodi. Bahaško razkošje na grobovih je spričo velike revščine — smrtni greh. Zato ob prazniku mrtvih počastite rajne z dobrimi deli!

Cerkniški kot rešen komunistične more

Od vsepovsod prihajajo poročila o razsulu zločincev

Skopo je sicer poročilo, ki ga je 28. oktobra izdal nemški poročevalski urad o čistilnih nastopih v Sloveniji in na Hrvaškem. Najvažnejši za naše ljudi in naše kraje je v tem poročilu kratki stavek, ki se glasi: »Težišče trenutnih očiščevalnih bojev je na področju vzhodno od črte Ljubljana-Rakek.«

Tudi že prihajajo prvi potniki iz cerkniškega kota in pripovedujejo, kako je prinesla nemška vojska v tako preizkušene kraje zopet red, mir in zakonito življenje.

Seveda posamezni potniki ne morejo imeti pregleda v poteku velikih vojaških premikov, ki jih je izvedla nemška vojna sila na vsem prizadetem področju. Vsak ve le za to, kar je doživel sam v domačem kraju. Tako je prispel v Ljubljano tudi domačin iz hudo preizkušenih Begunj nad Cerknico. Doživel je vso grozotno moro komunistične »svobode«, doživel pa tudi nastop nemške vojske, ki je komuniste kar odpihnila.

Komunistični kolovodje so vedno enaki

Kaj je čudnega, če se po takih doživetjih človek ves čas vrača k tistim izrednim dogodkom, ki so ostali v vsem vrvežu obupnega življenja zadnjih tednov najbolj živo v spominu. Nepozaben dogodek je bil za Begunje prav gotovo komunistični poraz in strahotni preplah, ki ga je med komunisti povzročil prav nastop nemške vojske. Na mah je namreč prevzel tudi najbolj zagrizene stare partijce-komuniste občutek, da je njihovega tolovajstva za vedno konec. Pa so se zopet pokazali taki kot v resnici so, čeprav previdno skušajo žalostno resnico prikrivati. Dokazali so znova, da so le strahopetci, ki imajo pogum znašati se nad neoboroženim in mirnim ljudstvom, nad zvezanimi brati in sestrami, da pa še zdaleka niso pripravljeni stopiti v borbo mož proti možu ali celo tvegati glavo za svoje komunistične vzore in načela. Nič čudnega, saj niso šli zato med komuniste, da bi trpeli in se žrtvovali po načelu: žrtve morajo biti! Nje je vodila v boj za »svobodo« naroda vse bolj važna »upravna« naloga, da bi izpraznili kašče, ki so jih napolnili drugi, da bi spravili »na varno« blagajne, ki so jih upravljali doslej poštenjaki in da bi kot zaslužni komunistični prvoboritelji zasegli v Ljubljani po komunistični zmagi najmanj dvonadstropno vilo, če ne celo palačo.

»Tovariši« iz štaba so jo popihali prvi

Kdo pa bi še mogel prazniti kašče, spraviti blagajno in zaseči vilo, če bi pri borbi za te ali druge ideale slučajno izgubil glavo? Preveč lahek je odgovor in zato so ga tudi v Begunjah najviši predstavniki komunistične osvobodilne vojske vedeli že od nekdaj. Zato so previdno ukrenili tudi vse potrebno, da so svoje glave rešili — pravočasno, ko prav za prav raja v njihovi vojski še ni vedela, da se bliža neizogibni konec. V nedeljo, 24. oktobra, je kar na lepem dopoldanska megla vzela tudi komunistični štab. Z vsemi svojimi dobrotami in tovarišico-kuharico so je odrinili proti Brezju. Tam pa so se zaradi večje varnosti in da bi manj tvegali svoje glave, preoblekli v civile. Izneverili so se uniformam, na katere so bili tako ponosni, in ki so bile v primeri s capami, v katerih so jim morali služiti prisilni mobiliziranci, skorajda res elegantne. Od tu so jo torej kot navadni zemljani mahnili. Če so se izneverili uniformam, se niso nahrbtnikom. Zlobni jeziki vedo povedati, da v njih niso nosili svoje pisarne in arhiva, niti ne tako dragocenih komunističnih bonov.

Zapuščena tolovajska raja.

Joj, joj, koliko razburjanja, koliko ogorčenja, kletvic in pridušenj je v nedeljo popoldne padlo na račun tega čudovitega štaba v Begunjah. Kurirji, ordonanci, razne patrole in vsemogoči manjši tiči — »tovariši« — so iskali štab, pa ga ni bilo! Kje je, kam je šel, zakaj je šel, v katero smer, kaj? Ali je to kakšen red, kaj pa mi, kaj pa naj sedaj storimo? tako in podobno so peli litanije vsi tisti, ki se jim je zazdelo ob nenadni selitvi, da je zapihal najbrž drug veter in da bo v kratkem potegnila huda burja, čeprav to pot morda z druge strani, kakor so jo sicer Begunjci vsako jesen navajeni. Pa kaj hočete, besede mičejo, zgledi vlečejo. Marsikdo si je svoje »višje« vzel za zgled in je šel po njihovih stopinjah, čeprav morda v drugo smer.

Še zadnja prisilna mobilizacija

Seveda niti večina komunistov tega ni mogla storiti. V Begunjah samih je selitev štaba med domačim prebivalstvom povzročila še hujšo boj. Zopet je šla »komisija« za komunistične mobilizirance od hiše do hiše, zopet so hoteli komunisti iz teh vedno njim nasprotnih Begunj in Begunjce« iztisniti čim več in jim izžeti še zadnjo srago krvnega davka. Od 16. leta pa do 45. leta so bili v nedeljo popoldne vpoklicani vsi moški, zadnji, ki so ostali še doma od prejšnjih podobnih prisilnih naborov. Begunjci sami so dobro vedeli, kaj jih čaka. Nekateri so bili dobro skriti in marsikdo je upal, da ga ne bodo našli. Toda preveč so bili pod nadzorstvom; celo fanta, ki se je skriv v vodnjak, za katerega je vedelo prav malo domačinov, so izvohali. Če je v nedeljo popoldne ostalo v Begunjah vsega skupaj še pet fantov in mož, starih od 16. do 45. leta, je mnogo.

Zasedena Slivnica, zasede na cestah

Čez noč so se izpraznili tudi hlevi, v katerih so bile večinoma mule, dediščina iz razsula kr. ital. vojske. Tako je napočil od vseh Begunjcev težko pričakovani ponedeljek, 25. oktobra. Vsem je bilo že jasno, da se komunisti umikajo in da bo komunistične more nad Begunjami v kratkem konec. Po videzu bi se človek sicer lahko motil. Komunisti so namreč imeli vse dohodne ceste v Begunje v svojih rokah. Povsod so bile napravljene tudi nevarne zasede, v katerih je bilo dovolj moštva, na najnevarnejših mestih so bili seveda prisilni mobiliziranci, ki so jih komunisti od zadaj dobro nadzirali ne samo z očmi, ampak tudi s puškami in mitraljezi. V zasedah po Slivnici, velikem gorskem hrbtu, ki leži severno od Cerkniškega jezera in sega od Cerknice proti Blokam, je bilo na begunjski strani najmanj 400 komunistov. Tudi Kamna gorica je bila močno zasedena.

Na prve udarce — popolno razsulo

Okrog sedmih zjutraj je že zaropotalo prvič. V Begunjah samih bojev niso posebno občutili. Glavni udarci, ki so jih dobili komunisti, so padli na Slivnici in v Kamni gorici. Boji so potekali v ponedeljek od zjutraj pa do štirih popoldne. Nemške čete niso udarile le po cesti, ampak kar čez Slivnico in so čistile sedaj to, sedaj drugo zasedo in tako kakor mogočen val preplavile ves velikanski hrbet kamnite Slivnice. Razsulo komunistične vojske je bilo popolno. Ko so pribežali v Begunje prvi, je bilo med temi poparjenci največ prepirov o tem, kdo je kriv, da se je fronta sesula, kdo, je prvi zbežal in podobno. Begunjski domačini so tako videli tudi drugo, klavrno plat »osvobodilne« vojske, ki so jo zapustili njeni kolovodje in prepustili, da se pusti pobiti za lažne ideale. Matere, žene in otroci v Begunjah so se ob teh dokazih, da je komunistične strahovlade za vedno konec, oddahnile. Pripravile so bele zastave in jih izvesile iz hiš, kakor so to priporočali letaki, ki so jih svoj čas metala letala. Tako je bilo vse pripravljeno, da ne bi bilo nepotrebnih žrtev in nesreč. Komunistični ubežniki so medtem bežali skozi vas in naprej proti gozdovom, misleč, da bodo mogli uiti. Begunjke so jih z oken, na katerih so se zopet upale prikazati, spraševale, kako se vendar imenuje njihova brigada, pa so dobile en sam odgovor: »Beži, beži!« Kljub trpljenju trdo preizkušene matere in žene, ki so bile v skrbeh za svoje sinove in može, še niso izgubile smisla za šalo in se spraševale, če je znano, koliko »beži-beži« brigad partizanov je na ta izredni dan šlo skozi Begunje.

Na večer je vkorakala v Begunje, ki so jih partizani popolnoma zapustili — izpraznili so jih v doslovnem pomenu besede že preje, saj so imeli za to šest tednov časa! —

Z vstopom nemške pehote pa so prišli tudi domači domobranci. Prišel je mir, hvala Bogu! Najlepše, kar je prinesel ta večer, je bila — noč. Nemška vojska in domobranci so se nastanili v Begunjah, da jih ni bilo niti čutiti. V vseh hišah pa so legli k počitku brez skrbi, brez groze in strahu. Vse Begunje so spale to noč, kakor da bi bile začarane. V ranem torkovem jutru je donel od hiše do hiše vriskajoči pozdrav: »Dobro jutro! Kako ste spali?« in odmeval odgovor: »Po dolgih mesecih prvič brez skrbi vso noč!«

Žimo za žimnice nudi najugodneje iz lastne najmodernejše, higijensko urejene tovarne **»ŽIMA«** MILAN JAGER Tovarna: FUŽINE. Prodajalna: Ljubljana, Sv. Petra c. 17 **Šćetkarske izdelke** vseh vrst, nudi najugodneje na debelo iz lastne tovarne

Živel sem mesec dni med tolovaji

Piše prisiljen mobiliziranec.

Vidite, tovariši, disciplina mora biti in s poslušnostjo si jo olajšate. Komanda bo pa skrbela, da boste vsi tovariši enako deležni vsega, kar vam gre!

Smrt fašizmu!«

»Svoboda narodu,« so odvrnili tovariši funkcionarji, ostali tovariši smo pa nekaj zamrmrali. Pa se je komisar še nekaj spomnil: »Tovariši, za zgled naj vam bo naš tovariš komandant, ki je to noč sredi poti prepustil svojega konja nekemu utrujenemu tovarišu, da je jahal, sam pa je šel peš!«

Nekdo za menoj je zaklel: »Ja, seveda, seveda sem jahal, pa se je kmalu začela tako slaba pot, da sem moral razjahati in v temi voditi konja po kamnitem klancu in prokleto sem moral paziti, da me ni pohodil. Ta hudič (najbrž komandant — op. pis). je gotovo poznal pot in vedel kaj bo.«

Pasi sem bil utrujen in premočen, sem se prešerno zasmejal. Vzgoja mobilizirancev v zavestne komuniste dobro napreduje, saj so pogoji za razvoj tako ugodni, da si ugodnejših misliti ne moreš!

»Sedaj pa krenemo naprej,« je dejal komisar. Obrnil je konja in hotel odjahati na konec kolone. Pa se je naenkrat začel nemirno tipati pod kolenom ob ustju škornja. Iskal je nekaj, pa ni mogel najti. — Naenkrat se je spomnil.

»Grem še v štab,« je zavpil komandantu in v diru odjezdil. Kmalu se je vrnil in na običajnem mestu je imel pod kolenom zataknjeno žlico za škorenj. Pozabil jo je bil v brigadnem štabu.

»Vidiš, najbrž jo je rabil v štabu za komunistično strategijo,« je pripomnil nek študent.

»Kdo bo pa tega na odgovornost poklical?« je dejal neki fant iz Ambrusa.

»Ah, saj veš kdo, isti kot one druge. Tovariš sveti Nikoli! Saj veš, kaj se to pravi, pozneje, pozneje. Funkcionar funkcionarju oči ne izkljuje...«

Oprtali smo nahrbtnike in šli naprej...

Dolga kolona »tovarišev« nas je bila... Vsi tovariši: tovariš je bil komandant, tovariš je bil politkomisar bataljona, tovariši so bili četni komandirji in komisarji, jaz sem bil tovariš, ti tovariš, lupilci krompirja in pomivalci kotlov so tudi bili tovariši...

Tri kaste »tovarišev«.

Toda je razlika med tovarišem in tovarišem, četudi se med seboj tikata! Kmalu, ko smo po »mobilizaciji« peš odrinili »v boj za svobodo, življenje,« smo videli, da je v bataljonu in tako tudi v celi banditski »vojski« troje vrst tovarišev: Prvi in najvažnejši tovariši so bili tovariši funkcionarji. To so tovariši, ki imajo vodstvene funkcije, kajti činov, kot so v rednih vojskah, v komunistični »vojski« ni, ker to ni vojska, ampak oborožena organizacija komunistične partije. Ta razlaga sicer ni oficielna, a je točna. Oficielna razlaga pa pravi, da vojaških činov zato ni, ker zahteva način osvobodilne tolovajske borbe, strategije in taktike posebno organizacijo, prilagojeno prilikam. Sedaj pa napovedujejo uvedbo činov, ker nameravajo postati redna vojska, če bodo imeli čas...!

Torej ti tovariši funkcionarji, nekaka smetana komunistične vojske, se delijo na politične in vojaške, pri tem so politični na prvem mestu. To so bataljonski komisar, njegov namestnik, četni komisarji in namestniki in končno politdelegati za vsak vod. Vojaški funkcionarji pa so komandant bataljona, njegov namestnik, četni komandirji in namestniki, vodniki in desetarji. Namestnik komandanta mora biti po možnosti aktivni ali rezervni oficir, dočim za komandanta samega vojaška izobrazba ni potrebna, da je le politično zanesljiv! V ti funkcionarji se večkrat sestajajo v štabu, vršijo propagando in vohunsko ter nadzorovalno službo. Na pohodu ne nosijo nahrbtnika, ampak ga dajo na voz, da lažje »rihtajo«, nadzorujejo in štejejo navadne tovariše.

Če je bilo na primer prepovedano hoditi po vaseh k kmetom in kupovati ne pa »žicati« mleko, kruh, žgance, potem moraš ti kot navadni »tovariš« paziti, da ne križaš poti kakemu funkcionarju. Kajti on si bo preskrbel, kar je nameraval, dočim bo tebe zapodil nazaj v četo ali te bo pa celo poslal na raport, dočim je zate bolje, da se ne spustiš z njim v konflikt, zakaj, to se ne da na kratko povedati, toda nazadnje boš gotovo ti potegnil krajši konec.

Tak funkcionar tudi ne hodi na stražo in ne »požarči«. Do funkcij imajo dostop samo stari banditi in pa posebno vneti in zaslužni pristaši OF.

Toda v okviru te kaste je še višja plast, to je bataljonski »štab«.

Štab! To ti je beseda, ki navda vsakega pristaša z nemim spoštovanjem. Štab, ta ve vse, ti pa nič. In to je velika razlika. Štab jaše. Vanj spadajo komandant, komisar in njuna namestnika, potem obveščevalec, eden ali dva kurirja in še kak star potep, ki je imel toliko koritarske energije, da mu je uspelo kljub ostri in številni konkurenci vriniti se v štab. Opravlja »splošne posle« kot »žica« kmete za ves štab, snaži funkcionarjem čevlje, pospravlja, umiva posodo za višje štabne tovariše itd.... Tovariši funkcionarji iz štaba se seveda z navadnimi tovariši le malo družijo, če hočeš govoriti s tovarišem komandantom ali komisarjem, moraš iti v štab. Toda moral si paziti, da nisi prišel ob nepravem času. Utegnil si nastradati, če te je okrog kosila ali večerje zalotil kak štabni tovariš blizu štaba. Je že našel kak »služben« razlog, da te je nahrulil in ozmerjal na srbski način, da je bilo najbolje, če si se mu čimprej izgubil izpred oči, v nosu pa te je še vedno žgečkal zapeljivi vonj po pečenki, zrezkih, ocvrtih jajcih ali si pa fantaziral o kruhu, o kokošjih bedrcah, ko si žulil neslan sok ali pa makaronovo godljo iz kotlja za navadne »tovarišce«. In večkrat se ti je inako storilo. In zavest »tovarištva« se je utrdila v tvojem srcu.

Druga vrsta »tovarišev« so bili stari banditi, vsega slabega vajeni, a vsega dobrega željni. Ti so si prilastili ostala mesta, kjer je treba imeti več tolovajske izkušnje in vesti; bili so intendantje, skladiščniki, kuhinjski šefi, mesarji, propagandisti in podobno. Pa tudi v četi ima star partizan izjemno stališče. On vse ve, on je že vse izkusil, on pokroviteljsko pogleduje svoje nove tovariše. Štab sicer pričakuje od njega tudi dobrega zgleda, toda ta reč se ne jemlje tako strogo.

Za njega zbor« ne velja tako natančno, njega pošiljajo na »važnejše« posle, kjer lahko malo »zabuši«. — Noben star potep ne nosi mitraljezo ali mitraljezke municije! Omenil sem nekoč komandirju, da dvomim v borbeno uspešnost mobiliziranih mitraljezcev, pa mi je odvrnil: »Ko bo treba, bomo že mi streljali, toda kdo bi ga vedno ujčkal na ramah, ko je na pohodih včasih še puška pretežka.

Tak star tolovaj je tudi bolj izkušen v »žicanju«, bolj drzen in brezobziren, zato tudi več dobi. On mirno pogleda kmetici v lonec, brez vprašanja ali povabila odpre

Ob prazniku vseh svetnikov in vernih duš

Danes praznujemo praznik Vseh svetnikov in takoj za njim Vernih duš. Vseh svetnikov, ki v nebesih pojo slavo Bogu, katerega gledajo iz oči v oči in so zmagujoča Cerkev, dvignjena v nebeško slavo in Luč; ter praznik Vernih duš, na katerega se bojujoča se Cerkev spominja, proseč za vse tiste duše, ki so molitve še potrebne, aa pomoč pri očiščevanju v vicah. Cerkvi pa se pridružujemo tudi mi, spominjajoč se vseh mrtvih, predvsem svojih dragih in najbližjih, ki so šli izmed nas v znamenju vere in počivajo v miru. Naše molitve hite k Bogu za milost njihovim dušam, na grobovih pa jim prižigamo sveče v znak vere, da njihove duše žive tudi v onostranstvu, kamor smo mi šele betežni in s stotimi težavami ovirani romarji. In oni, ki so že premagali smrt, naj se ozro na nas in s svojo molitvijo vodijo naš korak, da ne bomo zgrešili Luči in smeri, sami — bojujoči se kristjani v tej solzni dolini.

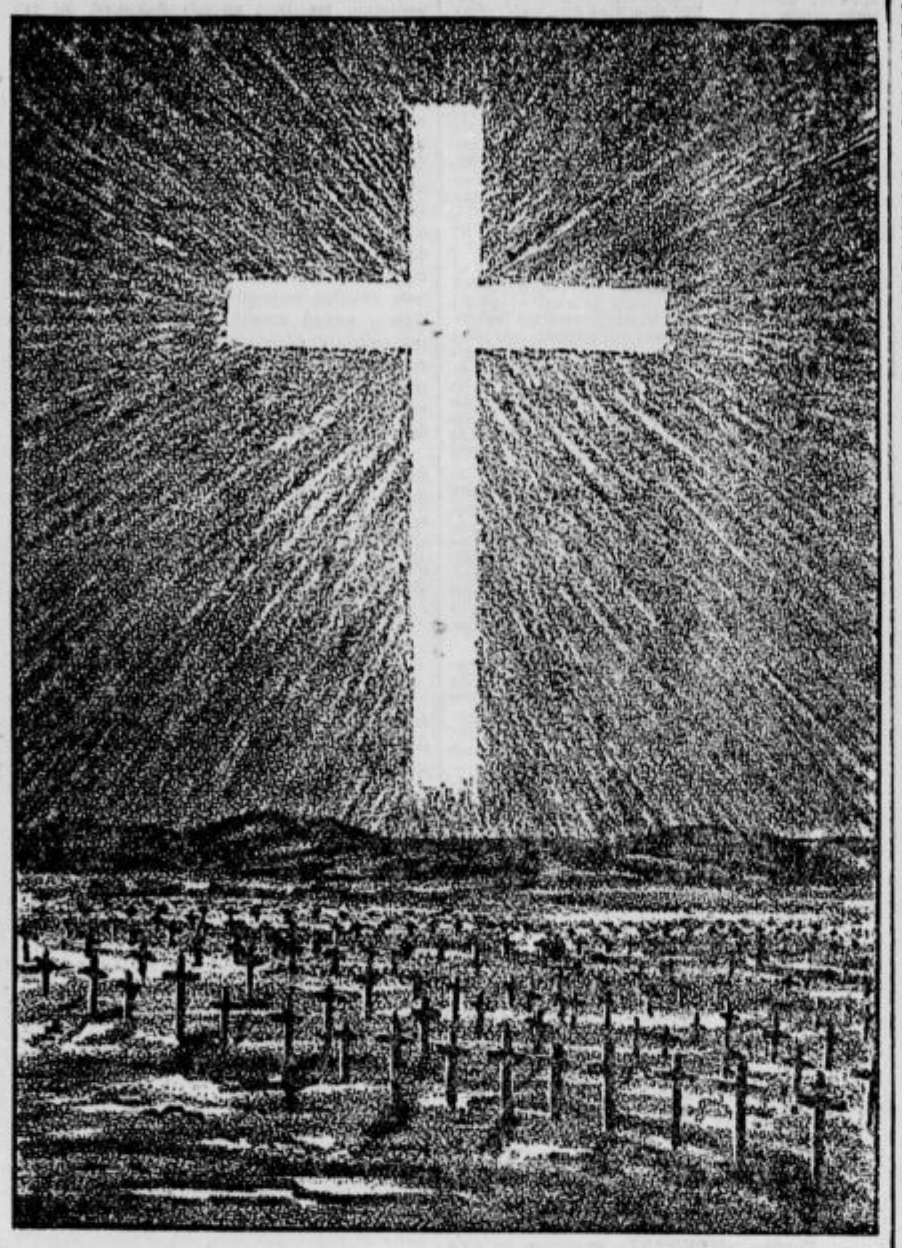

Letos še bolj kot kdaj koli prej vidimo, da je to naš bedni svet resnično solzna dolina, kjer na človeka čakata samo boj in smrt. Boj in smrt! Ah, za koliko grobov se je povečalo pokopališče slovenskega naroda v teh zadnjih letih! Koliko mladih mož in mladeničev, koliko žená in deklet in tudi starčkov in otrok se je preselilo iz življenja v smrt, ki mu jih je zadal lastni brat, tisti, ki ne veruje v Luč onostranstva, temveč samo v borbo zemskega življenja, ki ga vodi sovraštvo! Koliko grobov je odprlo to sovraštvo izbrancem naroda, cvetu ljudstva, ki se ni pregrešilo z nobenim drugim grehom, kakor da veruje v Boga in Cerkev ter posluša Kristusovega namestnika papeža, ki mu naročuje iz dna svoje pastirske skrbnosti: S komunizmom ne imej nobene zveze!« Z njim, ki načelno zanikuje Boga, ki pa si izbira stotero krink in gesel, mamečih ljudska srca in slepečih jih pred resničnostjo; z njim, ki je utelešenje Satana, val, ki buta z vso jezo v Skalo, na kateri stoji sveta Cerkev! In ta val buta sedaj že nekaj let z vso silo in krutostjo v naš narod in ga peha v smrt, v grobove, ki se množe po naši deželi v dolgih nepreglednih vrstah, ne samo po pokopališčih, teh svetih njivah miru, temveč tudi po naših gozdovih in jamah in planjavah, da bomo kmalu vsi en sam grob. Nad 15.000 mrtvih je v teh letih padlo med nami po zaslugi tega sovraštva, ki ga je zasejal med nas komunizem, tuj naši krščanski miselnosti, sovražen vernim ljudem, ki so padli pod noži krvnikov lastnega naroda z vzkliki Kristusu Kralju in rožnim vencem v roki!

Tudi teh grobov, in morda predvsem teh grobov se bomo spominjali danes, ko sveta Cerkev slavi spomin Vseh svetnikov, vseh zmagovalcev v življenjskih bojih, teh vernih duš, ki so v življenju verovale, da niso od tega sveta, temveč da smo tu samo na prehodu v onostranstvo, kamor človeški duh ne seže. Samo vera. To so bile verne duše v življenju, katerih telesa sicer trohne v zemlji, kamor jih je pahnila sovražna roka, toda njihove duše so pri Bogu, v katerega so verovale, upale vanj in ga ljubile. In zato: »ni nesrečen ta, ki v grobu leži«, kajti njegova vera mu je pomagala in obstal bo pred Sodnikom, ki sodi živim in mrtvim po svojem velikem usmiljenju!

O, koliko ljudi ne bo moglo obiskati grobov svojih dragih, koliko ljudi ne ve niti zanje, za kolike ne vemo niti, da so mrtvi! Vem pa, da mrtvi žive v nas in žive v veri po svidenju v onostranstvu, v božjem kraljestvu vernih duš. Čez vso našo domovino plove angel smrti v teh dneh, ko gledamo v duhu vse grobove njih, ki so šli pred nami z znamenjem vere in nas pustili same. Z mislijo stojimo ob njihovih grobovih in molimo za vse, ki so še molitve potrebni, naj jih Bog povzdigne v vrsto svojih Svetih, katerih god obhajamo danes. Naj nas s svojo žrtvijo potrde v veri, naj bodo naši priprošnjiki v naših tegobah in naši zaščitniki pred zalezovanjem kače, o kateri verujemo, da ji bo Marija glavo strla, kadar bo Njena volja in da bo tudi zemlja še polna božje slave.

Naj počivajo v miru!

Trst pred novim razmahom

(Od našega dopisnika.)

Po nekaj dnevnem bivanju v Trstu človek vsepovsod sliši ponosno zatrjevanje prebivalcev, češ da se oni znajo vsakim razmeram prilagoditi. Res se v tem nič ne motijo niti ne pretiravajo in človek dobi vtis, kakor da je v Trstu tako že od večnih časov.

Je pa vsekakor mesto doživelo marsikatero srečno izpremembo. Glavna bo gotovo ta, da je mnogo Judov že samih od sebe pobegnilo s podporo različnih pokvarjenih Badoglievskih elementov, ki so jih oskrbeli s potnimi listi, mnoge pa je doletela zasužena kazen. Brez dvoma je pošteno prebivalstvo vse ukrepe proti Judom z veseljem pozdravilo ter pričakuje popolno očiščenje. Res je, da se je prvotno število judovskih zajedalcev v teku časa že krepko razredčilo, a mnogi so še ostali ter pokazali svojo barvo ter miselnost takoj po nastopu Badoglia. Maščevanja, ki so jih doživeli pripadniki vseh slojev s pomočjo finančno močnega židovstva ter s plačanimi kriminalnimi tipi, ki so upali, da bodo spet prišli na svoj račun, pričajo, da judovstvo v Trstu še ni zatrto. In baš Židje bodo in so že tisti, ki financirajo na eni strani Slovencem nerazumljivo gonjo proti »bande slavocommuniste«, kakor da bi bili vsi Slovenci komunisti, na drugi strani pa plačujejo komunistične trojke ter različne akcije, ki naj zanetijo odpor in izgrede tudi v teh predelih slovenske zemlje. Žid ostane Žid in ne izbira sredstev, niti se mu ne smili trpeče prebivalstvo, kajti on bo vedno ostal na varnem in na gorkem. Dejstvo je, da so Abrahamovi potomci vedno imeli Trst za svojo centralno točko prodora v jugovzhodno Evropo in da jim je težko tako sijajno mesto zapustiti. A tudi zanje je zdaj prišla ura, ko se bo njihova dvojna igra končala in ko bodo izgubili sleherno možnost rovarjenja v bodočnosti. Če že nič drugega ne kakor to, da so samo protijudovski napisi izginili ter da so sinagogo morali takoj očistiti vseh gesel, medtem ko so vsi drugi napisi ostali, priča, da so edino Židje takoj dosledno nastopili s protiukrepi. In kakršen zgled so dali, takšno posnemanje morajo tudi doživeti.

Če hodite v teh dneh po tržaških ulicah, boste videli, da so neprimerno bolj polne, kakor so bile nekdaj. V Trstu je število prebivalcev nenadno poskočilo. In če boste malo podrobneje pogledali v obraze ljudi, ki jih srečavate, boste med njimi spoznali marsikaterega znanca iz Ljubljane ali iz pokrajine. Takoj pa se boste tudi spomnili, da je bil to vendar častnik ali uradnik ali pa kaj drugega, ki se je mudil med nami v zadnjih letih. Še bolj krepko pa boste presenečeni, ko boste ugotovili, da bi ti ljudje morali biti nekje v ujetništvu, a da so verjetno zapustili svoje edinice ter se rajši umaknili na varno. Prva možnost takega umika jim je bil vsekakor Trst, zato so se kar v njem nastanili in se gredo zdaj gospode, kar so vedno bili in bodo. Saj so prav tako danes kakor pred kratkim krepko namazani z vsemi mogočimi pomadami in dišavami, v brezhibno ukrojeni civilni obleki in običajno v spremstvu prikupnih Tržačank. Kaj delajo in s čim se ukvarjajo ti ljudje v Trstu, so naši ljudje kmalu ugotovili. Brezdelje jih privede do kavarniškega razgovora o visoki politiki in zapletenosti sodobne strategije, o hvalisanju vseh »osvobodilnih pokretov«, s katerimi stoje sedaj v isti liniji in na istih položajih po več ko dveletnem zatiranju naroda, med katerim so živeli in ga izrabljali in katerega so prav njihovi »idealni borci« načrtno uničevali v ozki povezanosti z njimi. Res, lepa družba se je zbrala! In prav ti ljudje so danes najbližji vsem mogočim razkrojevalnim elementom in hkrati židovstvu. Zato spet vse pošteno misleče prebivalstvo Trsta misli in upa, da bo tudi za te kmalu prišel dan, ko se bodo morali odpraviti tja, odkoder so prišli, ker v Trstu nimajo ničesar iskati in nimajo z njim nič skupnega, ali pa da bodo šli na delovno službo, kar bi jim presneto pristojalo, saj svoj živ dan najbrž še niso pošteno delali.

Odstranitev Židov in vseh elementov, ki so se v Trst natepli po kapitulaciji Badoglievske Italije, predstavlja krepek in silen korak na poti k očiščenju Trsta. Le tako bo mogoče zagotoviti Trstu miren in nemoten razvoj. Na eni strani bodo izginili finančniki, ki svoje zaklade žrtvujejo za »borbo proti okupatorju«, na drugi strani pa še ljudje, ki prav zaradi svoje brezposelnosti in zagrenjenosti postajajo uporabno orodje v rokah razkrojevalnih elementov. V Trstu naj ostanejo samo tisti, ki imajo domovinsko pravico, tisti, ki so s Trstom povezani že vseh zadnjih sto let in pa tisti, ki so predvsem poklicani, da skrbe za vzdrževanje reda in miru in ki jih bo prebivalstvo z veseljem in navdušenjem podprlo.

Mozartov Requiem

v oddaji ljubljanske radijske postaje dne 2. novembra ob 20.15.

Po pravici imenujejo lepo in priljubljeno Mozartovo Es-dur simfonijo, ki je predpredzadnje simfonično delo pred smrtjo velikega mojstra svetovne glasbe, Mozartov labodji spev. To oznako pa zasluži prav za prav Mozartov Requiem, to je ono delo, sredi katerega je smrt iznenada prekinila snovanje in življenje nesmrtnega velikana glasbe.

Requiem je nastal po naročilu, ki ga je dobil Mozart v kar najbolj čudnih okoliščinah. Nekega dne v juliju 1791 se je oglasil pri mojstru neznan črno oblečen gospod sloke postave in mu izročil pismo nekega znanca. V pisanju je bilo na prvem mestu izraženo neznančevo globoko občudovanje in priznanje umetnika Mozarta, sicer pa želi neznanec izvedeti višino honorarja, ki bi ga zahteval Mozart za kompozicijo žalne maše. Tujec je še povprašal, koliko časa bi rabil Mozart, da dovrši naročeno mu delo. Mozart je bil pripravljen sprejeti ponudbo za 50 zlatnikov. Čez nekaj časa se je spet pojavil neznani odposlanec in izročil Mozartu predlagano vsoto, obenem pa mu sporoča, da naj opravi delo v poljubnem času, edinole ime neznanega naročnika mora ostati v najstrožji tajnosti. Mozart je dovršil svoj Requiem takoj po vrnitvi iz Prage, kjer je prisostvoval krstni predstavi svoje sijajne uspele »Čarobne piščali«. Mozart sam izraža svoja čustva, ki so ga navdajala med komponiranjem njegove velike in poslednje maše, v nekem ohranjenem pismu: »Noče in noče mi iz spomina slika neznanega gospoda. V duhu ga vidim stalno pred seboj, kako me roteče prosi, kako sili vame ves nepotrpežljiv in vznemirjen. Prav dobro vem, da prihaja moja poslednja ura. Z menoj je končano, pred seboj imam samo še svojo smrtno pesem, ki jo moram dokončati. — Mozart, na Dunaju, dne 7. februarja 1791.«

Iz Hrvaške

Pobuda za samooskrbo s semenjem povrtnine. V hrvatskem ministrstvu za narodno gospodarstvo je bilo v zadnjem času več sestankov in razgovorov z zainteresiranimi krogi zaradi samooskrbe s semenjem povrtnine. Do teh sestankov je prišlo zaradi tega, ker so letos že porabili vse semenske zaloge, katere so imeli na razpolago doma, iz inozemstva ga je pa mogoče dobiti samo za zamenjavo za drugo blago. Da bi se pa prihodnje leto lahko Hrvatska še bolj osamosvojila glede preskrbe prebivalstva s povrtnino, je ministrstvo za narodno gospodarstvo pozvalo vse vrtnarje in pridelovalce povrtnine naj za prihodnjo pomlad pripravijo dovolj semenja vseh vrst povrtnin.

Ustanovitev gledališke šole v Osijeku. Ustaška mladina v Osijeku je te dni odprla svojo gledališko šolo.

Začetek gledališke sezone v Sarajevu. Sarajevsko gledališče je pred kratkim začelo s predstavami v novi sezoni. Kot prvo predstavo so dali Šenoino dramo »Zlatarjevo zlato«.

Socialni čut dubrovniških kmetov. Krajevni odbor hrvatske »Pomoči« v Dubrovniku se je obrnil s prošnjo na okoliške kmete za podporo v živilih potrebnih siromašnejših slojev. Kmetje so se prošnji omenjene dobrodelne organizacije odzvali ter ji prinašajo vsak po svojih močeh večje količine južnega sadja in ostalih pridelkov.

Prodaja jabolčnika po zagrebških ulicah. Zagrebški trg je bil vsako leto bogato založen z najrazličnejšim sadjem, katerega stalno dobavljajo mestu kmetje iz bližnje in daljne okolice. NDH je po poročilih zagrebškega tiska imela tudi letos dobro sadno letino. Zato je z njim tudi letos Zagreb dobro preskrbljen. Okoliški kmetje pa vsako leto napravijo iz slabših vrst sadja tudi jabolčnik, ki ga potem rabijo deloma za domačo potrebo, deloma pa za prodajo. Letos kmetje iz zagrebške okolice vozijo jabolčnik tudi v Zagreb ter ga prodajajo iz sodov kar po ulicah. Kmetje imajo za jabolčnik vse polno odjemalcev ter okusno pijačo v kratkem razprodajo.

Imeli smo ljudi - v poljani cvet

Oton Župančič

Ljubljana, 29. oktobra.

Ugodno jesensko vreme vabi v velikih množicah Ljubljančane, da obiskujejo pokopališče pri sv. Križu. To pokopališče je sicer obiskovano prav vse leto in če je le količkaj lepo vreme, je na njem vedno dosti ljudi, ki se spominjajo svojih pokojnikov, zanje molijo, krase grobove s cvetjem in prižigajo lučke. Kljub vojnim časom je pokopališče še vedno prav lepo oskrbovano in negovano, tako, da Ljubljančanom res ne dela sramote. Ne samo posamezni grobovi, med katerimi so nekateri prave umetnine, pri katerih so sodelovali likovni umetniki in vešči vrtnarji, tudi celoten vtis pokopališča je kar se da ugoden. Vse steze so lepo posute s peskom, pota stalno očiščena, povsod vlada red in pietета, ki smo jo dolžni pokojnikom, se izkazuje na vsakem koraku. Prav na pokopališču tudi opažamo, kako se boljša okus Ljubljančanov od leta do leta. Neokusnih nagrobnikov, takih, ki bi žalili lepotni čut, skoraj ni več, tudi izginjajo nagrobniki s fotografijami in pa razni psevdopesniški napisi. Vobče je sodoben okus glede nagrobnikov tak, da bolj ceni preprostost, bodisi v obliki, bodisi glede napisov. Mnogo grobov pa predstavlja tudi resnična kiparska dela naših priznanih umetnikov-kiparjev.

Ljubljana ima prav za prav več pokopališč, toda pokopališče pri Sv. Križu je glavno in največje, je splošno ljubljansko. Na pokopališču pri Sv. Krištofu že več let ne pokopavajo. Tamkajšnje Navje, kjer je zadnje počivališče naših velikih mož pa je vedno obiskovano in vsi grobovi so stalno okrašeni s cvetjem. Drugo bolj znano pokopališče je v Štepanji vasi. Dasi je v primeri z glavnim pokopališčem majhno, vendar je prav lepo urejeno in tudi mnoge družine iz mesta dajo pokopavati tam svojce. Enako znano je pokopališče na Viču, ki je tudi lepo in skrbno negovano, pa tudi četrto pokopališče, namreč v Dravljah je dostojno oskrbovano.

Pokopališče pri Sv. Križu gre sedaj v 38. leto obstoja. Odprto je bilo namreč 1. maja l. 1906, pa je bilo medtem že dvakrat povečano in razširjeno. Z zadnjo povečavo je pokopališče pridobilo toliko sveta, da kakšno desetletje ne bo zadrege za prostor, seveda pa bo treba misliti že sedaj na povečanje, ako se bo Ljubljana tako naglo večala. V 38. letih je bilo namreč pokopanih na tem pokopališču skoraj 55.000 mrtvecev. Največ je bilo pokopanih v letih med prvo svetovno vojno, kar je pač umevno: bojišče je bilo blizu, v mestu samem pa je bila prehrana nezadostna, bile so pogosto razne epidemije, zlasti španska bolezen, neke vrste influenca, je zahtevala precej žrtev. Tako je bilo pokopanih l. 1915 2785 mrličev, l. 1916 2474, l. 1917 3392 in l. 1918 2598. Prvo leto miru, l. 1919, pa je zahtevalo za to pokopališče že samo 1300 mrtvecev. To je tudi povprečna številka za normalna leta za Ljubljano. Čeprav se mesto namreč veča, pa hkrati pada zaradi zboljšanja higienskih razmer tudi umrljivost, zlasti otrok v najbolj nežnih letih.

L. 1942. je bilo pokopanih nekaj več mrličev, kakor povprečna leta, namreč 1728. Upoštevati pa je treba, da je bilo lani pokopanih prav veliko mrličev, ki so bili prepeljani od drugod, zlasti italijanskih vojakov, ki so umrli kje daleč na deželi in celo na Hrvatskem, je bilo v Ljubljani dosti pokopanih, ker je tu pač osrednje pokopališče za italijanske vojake, v kolikor jih niso prepeljali domov. Letos je bilo pokopanih na tem pokopališču do 28. oktobra 1474. Torej je bila smrtna žetev tudi letos obilna. Že sedaj šteje to pokopališče mnogo več mrtvih, kakor pa je štela Ljubljana tedaj, ko je bilo otvorjeno, živih prebivalcev.

Osrednja točka pokopališča je sedaj krasna grobnica slovenskih vojakov, ki so padli med prejšnjo svetovno vojno v Judenburgu in drugod. Med drugimi grobovi imajo izredno mnogo obiskovalcev in častilcev grob nadškofa dr. Jegliča, ki je postal kar nekakšna romarska pot pobožnih častilcev velikega pokojnika, dalje monumentalni grob dr. Janeza Ev. Kreka, grob treh naše moderne Cankarja, Ketteja in Murna ter grobovi drugih naših mož, ki leže tu pokopani in ne na Navju. Ljubljančani imajo tudi to dobro lastnost, da puste le neradi prekopati grobove svojcev in marsikateri grob je na tem pokopališču prav toliko star, kakor pokopališče samo, namreč 38 let in je bil torej že štirikrat kupljen svet zanj. V Ljubljani je namreč navada, da svojci kupijo grob za 10 let naprej.

Sedaj bo to mesto mrtvih zopet oživelo. Neštetо svojcev se bo oddolžilo spominu mrtvih, resno in zbrano, kakor je Ljubljančanom primerno. Tudi mnogo obiskovalcev izven mesta ima naše pokopališče ob Vseh svetih. Skoraj ne bo Ljubljančana, ki ne bi v teh dneh šel na pokopališče. Najlepše pa se oddolžimo mrtvim na ta način, da molimo, tako zanje, kakor za vse naše ljudi, ki počivajo kjer koli širom sveta in od katerih za marsikoga niti groba ne vemo in ne bomo vedeli . . .

KULTURNI OBZORNIK

Jezus me vabi. Pet obhajilnih pesmi. Na besedilo Gr. Malija za mešani zbor zložil Franc Premrl. Ljubljana 1943. Samozaložba. Najprej moram podčrtati dejstvo, da si je skladatelj izbral za uglasbitev nova, sveža besedila Gr. Malija, s čimer se je izognil raznim reminiscencam, ki ob uglasbitvi starih, že večkrat rabljenih besedil nehote pridejo pod pero. Glasba teh poterih pesmi je skrbno izpiljena, zato gladko teče; v njej ni opaziti kakih sunkovitih zaletov, nepretehtanih modulacij ali neutemeljenih ritmov, kar vse bi v skladbah krajših oblik občutno motilo. Glasbeni slog je pretežno homofon, v peti pesmi, ki je tudi najbolj krepka, se pojavijo krajše imitacije. Menjavanje solističnih glasov z zborom skladbe prijetno poživi. Tisk je zelo ličen, tiskovnih napak ni, le v tretji pesmi naj ima oas v zadnjem taktu prve vrste »c« namesto »d«. Skladbe, katerih zalaganje v samozaložbi je združeno s precejšnjimi stroški, toplo priporočamo. Cena partituri je 8 lir, glasovom 5 lir. M. T.

Misijonski koledar 1944. Jubilejni — 25 — letnik Misijonskega koledarja se nam je letos predstavil v krasni zunanji opremi arh. *Gajška* in s sodobno vsebino, ki jo je uredil *Lado Lenček CM*. Posvetilo mu je napisal škof *dr. Gregorij Rožman*. Jubilejni letnik ima namen »vzbuditi pravo katoliško pojmovanje misijonstva in vernike prepojiti s pravo sodobno misijonsko miselnostjo, po kateri bo prišla sama po sebi misijonska delavnost«. Vsebina Koledarja, ki resnično ustreza tako začrtanemu namenu, je zaradi tega nekoliko težja, toda neprimerno važnejša kot v katerem koli izmed preteklih letnikov. Pojasnjevati hoče pravi cilj misijonstva, ki ga Pij XI. označuje z besedami: »sveta Kristusova Cerkev naj se v neizmernih pokrajinah ustanavlja in utrjuje«. Škoda, da z utemeljevanjem dolžnosti do misijonov, ki slede iz našega včlanjenja v Kristusovi Cerkvi, v Koledarju ni bila upoštevana čudovita okrožnica Pija XII. o mističnem Kristusovem telesu. Kajti šele takrat, kadar se bomo zavedli vseh socialnih dolžnosti, ki jih imamo do vernikov in nevernikov kot člani skrivnostnega Kristusa-Cerkve, bomo te dolžnosti res nadnaravno pojmovali in se zaradi velike odgovornosti v Cerkvi bali, da bi jih pogazili. Stvarno pa vseeno posebno članki *Janeza Kopača CM*: »Kaj hočemo doseči z misijonskim delom«, »Splošna mobilizacija v Kristusovem kraljestvu«, »Več misijonskih poklicev« in »Domača umetnost v misijonih« — prinašajo mnogo sorodnih zdravih in sodobnih misli. V Kristusove širine njegovega kraljestva nas vodi drugi glavni sodelavec Koledarja *Nikolaj Jeločnik*, ki v članku »Sodobni misijoni« razgrinja misijonsko karto, v naslednjem »Izobraženstvo in misijoni« nanjo opozarja inteligenco, kar je še posebno lepo zarisano v njegovih literarnih sestavkih. — Zdravo se obrača proti »beli oholosti«, ki se noče ozirati na vrednote misijonskih dežel. Opozoriti je treba še na globok članek *Marjana Valenčaka OFM* o duhovnem življenju in misijonih ter na *Fr. Sodja CM* daleko-gledno razpravljanje o »Odločilni uri«. — Praktično misijonsko vrednost ima urednikov pregled misijonskega zaledja. Hvalevredno je, da se je Misijonski koledar tudi spomnil našega največjega misijonarja škofa Barage s člankom univ. prof. dr. *Odarja* o vprašanju, Kdaj bo škof Baraga proglašen za svetnika? Odgovor, ki ga podaja ta cerkveni pravnik, je izredno dragocen za vse katoliške Slovence »saj nam daje praktična navodila, kaj moramo še storiti, da bo Baraga deležen časti oltarja. — Nekaj literarnih prispevkov zaključuje bogato vsebino, katere ljubezen do Cerkve še posebej poudarja ovitek. Koledar, ki je bogato ilustriran, stane samo 10 lir. *drf*

Hišni posestniki, ali ste že zgradili in uredili zaklonišče zase in vse stanovalce?

predal ali omaro in si odreže kruha, ali pa vzame kaj drugega, če najde. Izgubil je vse buržujske predsodke. Kolektivistična miselnost ga je vsega prepojila.

Tudi na zunaj se razlikuje od ostalih tovarišev. Je popolen badoglivec, vsa obleka in oprema je uplenjena. K vojnemu plenu je prišteti poleg revolverja še uro, nalivno pero in eno ali več verižic, zaponk ali kakega drugega »orožja« za nebojne svrhe. »Starejši« naši tovariši so se tudi bolje poznali s kuharjem in intendantom, ker so bili pač vsi stari soborci. In v dalekosežnosti tega dejstva ni da bi govoril!

Tretja, zadnja vrsta »tovarišev« smo pa bili mi, mobiliziranci. Nas pa je »opremil« kolektiv. Po večini smo trgali svoje čevlje in obleko. V kolikor nas pa je opremil kolektiv, smo pa dobili le raztrgane in ponošene cape, pošvedrane čevlje in slabo perilo.

Mi smo hodili, nosili orožje in opremo, spali, če so nas višji »tovariši« pustili, vežbali, metali puško v desno rame, jo prekleli v tri dni, topo čakal, da se je »tovariš« funkcionar izkričal, v glavnem si pa premišljeval, da imaš samo eno glavo, in da druge ne da nobena, še tako zlata svoboda, če to zapraviš . . .

Sicer so pa v ostalem drugi mislili za nas, mi smo le molčali in poslušali. Manj si govoril, manj si bil v nevarnosti, da ne boš kaj neprimernega bleknil, kajti funkcionarsko uho je lahko povsod.

Drugo je pa bilo, če si znal svoj jezik spretno sukati. Čudil si se nekaterim znancem: »Glej, kako se je ta obrnil.« Modroval in moževal je s starimi komunisti, kleł in uničeval je belogardiste, da so ti lasje vstajali, nekega jutra pa ga je zmanjkalo, ne da bi se od koga poslovil. Tako da funkcionarji niso vedeli, kdo misli za res, kdo pa jih le vleče. Toda mi, raja, mi smo se med seboj poznali. Če smo bili sami med seboj, smo malo pogodrnjali, sicer pa si tovariša samo pogledal, pa si videl, kako mu je pri duši.

Pa še enega »tovariša« moram omeniti, gotovo ste ga mnogi iz dosedanjega pripovedovanja spoznali. Brez njega bi komunistične »vojske« ne bilo. On je duša, motor, faktotum v prostovoljski »Narodno osvobodilni vojski«. On je prvi, najvažnejši funkcionar! To je

»tovariš teror«.

»Prozivanje!« je vpil četni komisar. To je bilo vsako jutro bolj zagotovo kot zajtrk. Po celonočnem pešačenju po ne vem kakih klancih smo se zjutraj ustavili v Želimljah pri Turjaku. Prišli smo iz Rakitne, nekaj časa po cesti, potem po nekih čudnih klancih v dolino. Bila je čudovita noč. Nebo je bilo kot umito, zvezde so nam mežikale in mesec je podjetno veslal po svodu. Po poti so se nam odpirali krasni pogledi na gričevje okrog Ljubljane. Vedno nižje smo prihajali, gozdovi so se redčili, hribi so se razmikali in kmalu se nam je odprl pogled na Ljubljansko polje, tam zadaj pa je bila Ljubljana. Mesto samo je bilo v temi, toda iz te teme se je jako odražal kot blesteč biserni trak razsvetljeni mestni blok. Kot sijajna, svetleča ogrlica je ležal tam sredi polja.

Toda ta ogrlica je nevarna, stražijo jo strojnice in topovi!

Student, ki je imel nekoliko pesniške žilice, je dejal: »Kdo bo neki to nevestico s tem lepim krancljnom dobil?«

»Komandant Cankarjeve brigade je nekaj lazil okrog nje. Prišel je s celo brigado. Pa je videl, da si nohtov ne striže, ampak jih ima ostro napiljene in rada praska, česar pa on pri ženskah ne mara!« Zato jo je pustil. Zdaj jo pa imajo drugi v zakupu. Pa tudi med nami je precej takih, ki bi se radi ženili!« je pristavil dvoumno.

Res v mislih mnogih »tovarišev« je bila Ljubljana. V Želimljah so ugotovili, da so trije »tovariši« izginili.

Isti študent se je pošalil: »Vidiš, ali nisem rekel, da se bodo šli ženit. Teh pa ne bo opraskala!«

Pa ga je kmalu minila dobra volja. Komisar je bil besen!

»Postrojili« smo se, nato je z jeznim glasom bral imena. Ko je končal s klicanjem imen, je začel govoriti:

»Tovariši! Peta kolona skuša zrahljati naše jeklene komunistične vrste. Toda mi jo bomo uničili. Kdor dezertira, je izgubljen. Nemci ga ustrele kot mačka, ker se bojijo komunističnih vohunov! Domobranski izdajalci pa režejo ujete komuniste na drobne kose! To je dokazano! Nikomur ne verjamejo, da je bil prisilno mobiliziran! Če se pa kdo oddalji od svoje edinice brez opravičila in se ne javi, bo strejan kot dezerter. Kdor bo na pokretu zaostajal in uhajal iz stroja, je zahrbten in izdajalec. Desetarji in vodniki morajo javiti vsakogar, ki hoče zaostajati in tako sabotirati pokretnost bataljona. Kdor pa ruši moralo z defetistično (?) propagando, neumestnimi šalami, ki imajo belogardističen smisel, bo smatran za dezerterja in izdajalca! Smrt fašizmu!«

(Dalje.)

Teden milodarnosti

Škofijska dobrodelna pisarna v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7, prireja v tednu od 31. oktobra do vštetega 7. novembra teden milodarnosti. Ta teden naj bi si vsak kaj pritrgal in daroval za lajšanje velike bede, ki jo je povzročila vojna pri nas! Če bi Ljubljančani ta teden darovali v socialne namene vsaj toliko, kar tedensko žrtvujejo za pijačo, kajenje, kino in drugo zabavo, bi se nabrali lepi tisočaki za lajšanje siromaštva!

K premožnim bodo poslane posebne prošnje na dom za darove v denarju in blagu. Nato te družine obiščejo posebni pooblaščenci škofijske dobrodelne pisarne z nabiralno polo.

Vsej javnosti pa bo dana prilika v nedeljo, 7. novembra, da vsak prispeva po svojih močeh, kolikor le more, za lajšanje sedanje bede. V vseh ljubljanskih cerkvah se bo to nedeljo pobiralo v cerkvi ali pri cerkvenih vratih za dobrodelne namene škofijske dobrodelne pisarne.

V nedeljo, 31. oktobra, na praznik Vseh svetnikov ter na Vernih duš dan bodo na ljubljanskem pokopališču nabirali pooblaščeni nabiralci darove za vojne žrtve, za sirote, begunce, internirance in njih družine ter za pogorelce. Namesto cvetja in vencev darujte v počaščenje in pomoč rajnim miloščino!

Vsak Slovenec naj te dni daruje, kar le more, za lajšanje gorja siromašnih!

Škofijsko karitativno tajništvo.

ALI VESTE kje se dobijo v posojilo moderne gramofonske plošče in gramofoni?
VEMO! Pri tvrdki **EVEREST, Prešernova 44**

Koledar

Nedelja, 31. vinotoka: Kristus Kralj Volbenk, škof; Krištof, mučenec.

Ponedeljek, 1. listopada: Vsi sveti; Cezarij, muč.; Cirenija, muč.; Vigor, škof.

Torek, 2. listopada: Verne duše; Viktorin, škof in mučenec; Tobija, mučenec.

Sreda, 3. listopada: Hubert, škof; Ida Togenburška, sveta žena; Flor, škof in muč.

Zgodovinski paberki

31. vinotoka:

1. 1517. je nabil profesor v Wittenbergu Martin Luther (1483.—1546.), redovnik iz reda avgustincev, 95 stavkov proti odpadnikom na vrata tamkajšnje grajske cerkve. V teh stavkih je napadel katoliški nauk o odpustkih, ki sta jih podelila za zidanje cerkve sv. Petra v Rimu papeža Julij II. in Leon X., po Nemčiji pa so jih oznanjali dominikanci; s svojimi trditvami se je oddaljil od katoliške dogme. Ko ga je kardinal Tomaž iz Gaete v Augsburgu o teh rečeh zaslišal, je Luther zbežal iz Augsburga in apeliral na papeža, ki ga je treba bolje poučiti in na cerkveni zbor, ki ga je treba sklicati. Papež je Luthru zažugal z izobčenjem, če ne prekliče svojih krivih naukov, ta pa je papeževo bulo javno sežgal in se ločil od Rima (1520.). Zastonj se je trudil nato cesar Karel V. za ureditev verskega spora, Nemčija in z njo vsa zahodna Evropa je ostala versko razklana, Luthrova domovina pa je morala zaradi njegovega nastopa v 30 letni vojni prestati ogromno gorje.

KUPITE TAKOJ

eno najlepših knjig letošnjega leta svetovno znani Walter Scottov zgodovinski roman

»IVANHOE«

ki ga je založilo in izdalo uredništvo »Slovenca«. Dobite ga v vseh ljubljanskih knjigarnah in v veži Ljudske tiskarne. Broširana izdaja velja 35 lir, v polplatno vezana 45 lir, v celoplatno na najfinejšem papirju pa 80 lir. — — Naroča se V UREDNIŠTVU »SLOVENCA«.

Novi grobovi

† **Na kliniki v Gradcu je umrl dne 24. novembra v 48. letu starosti splošno znani in priljubljeni bivši ljubljanski trgovec in obrtnik g. Hinko Šimenc. Pokopan je začasno na centralnem pokopališču v Gradcu. Prenos zemskih ostankov na ljubljansko pokopališče bo pravočasno objavljen. Za njim žalujejo soproga Mara, hči Marta, sin Hinko ter bratje in sestre in ostali sorodniki. Pokoj njegovi duši!**

† **V Trbovljah je mirno v Gospodu zaspala gospa Neža Drnovšek. Doživela je 85 let. Pokopali so jo 26. oktobra na domačem pokopališču. Naj ji sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!**

Osebne novice

= **Promoviran je bil dne 30. oktobra 1943 na univerzi v Ljubljani za doktorja prava g. Lozar Anton iz Kostanjevice. — Čestitamo!**

KNJIGE

slovenske in v tujih jezikih:

leposlovje, jezikoslovje, literarna veda, tehnika, medicina in druge panoge kupuje

Ljudska knjigarna v Ljubljani,

Pred Škofijo 5.

— Prvo darilo za brezdomce sta poslala gospa Erika in gospod mag. pharm. Milivoj Leustek, ko sta nakazala 300 lir za ta plemeniti namen namesto razkošne okrasitve grobov svojih staršev o prazniku mrtvih. Stalnemu dobrotniku vseh podpore potrebnih izreka županstvo najtoplejšo zahvalo v imenu podpiranih brezdomcev v šoli na Ledini.

— Možje in fantje vseh stanov in poklicev! Udeležite se v čim večjem številu duhovne obnove, ki bo v nedeljo, 31. t. m., ob 17.15 ter v ponedeljek, 1. novembra, ob 7.15 v uršulinski cerkvi.

— Žalna svečanost za padle in umrle bojevnike šempetrske fare bo v Ljubljani v cerkvi sv. Petra v ponedeljek, 1. novembra ob 10.30. Vabimo vse bivše vojake iz svetovne vojne, da se te slavnosti udeleže.

— Dijaki, ali že imate lepo zgodovinsko povest študenta »Izgubljeni poklic«? Dobite jo v Mladinski založbi, Stari trg 30.

— Ni vam treba čakati v vrsti za popravilo vašega radio aparata, ker ima tvrdka EVEREST veliko število najboljših mehanikov in vam bo izvršila vsa popravila na vašem radio aparatu strokovno, solidno in hitro. Poslužite se torej tehnične delavnice EVEREST-SERVISA, Prešernova 44, s katero boste gotovo zadovoljni.

— Opozarjajo se vsi imetniki nalivnih peres, da ima tvrdka Everest še na zalogi rezervna peresca, katera so precizno izdelana iz najboljšega materiala ter docela odgovarjajo kvaliteti zlatih peres. Na zalogi so tudi specialna kopirna peresa za kopirno knjigovodstvo. Ljubljančani, pohitite, dokler traja zaloga! EVEREST, Prešernova 44.

— Vaš radio aparat prodaste najhitreje in najboljše, ako ga izročite v komisijsko prodajo tvrdki EVEREST, Prešernova 44.

— Vsa radio popravila vam točno, strokovno in z jamstvom ter s predhodnim pregledom in proračunom izvrši tvrdka Philips-Radio, Ulica 3. maja 6.

— Dentist F. Palovec, Kongresni trg 14, zopet redno ordinira od 9—12 in od 14—17.

— Dijaki srednjih, meščanskih in ljudskih šol, ki potrebujejo uspešno pomoč pri učenju, naj se vpišejo k nam! Važno za one, ki nimajo rednega pouka in privatiste! Vsakega posameznega poučujemo po učnem načrtu, ki ga je izdala oblast. Vpisovanje dnevno od 9—12 in od 14—16. Učni zavod Korepetitorij, Mestni trg 17-I.

Toliko brezdomcev, golih in lačnih še nikdar nismo imeli Slovenci kot sedaj ob odrešilni komunistični svobodi. Bahaško razkošje na grobovih je spričo velike revščine — smrtni greh. Zato ob prazniku mrtvih počastite rajne z dobrimi deli!

— Cenj. starši! Pomoč pri učenju nudimo dijakom (-injam) gimnazij in privatistom 2 uri dnevno. Popoldanski in popoldanski pouk. — Inštrukcije iz posameznih predmetov. — Posebni tečaji za učence ljudskih šol. Pohitite z vpisom. Vpisovanje se vrši dnevno dopoldne in popoldne. Vodstvo učnih tečajev — Lichtenturnov zavod. — Pouk se vrši v prostorih P. D. Z. Miklošičeva cesta 22a I. nadstr. desno (Delavska zbornica).

— Jezikovni tečaji vseh modernih jezikov po hitri, uspešni in praktični metodi za vse poklice. Konverzacija. Začetni in nadaljevalni tečaji. Pouk se vrši dopoldne in popoldne. Učnina nizka. Tečaji pričnó takoj. Informacije in vpis dnevno v prostorih Pokrajinske delavske zveze (Delavska zbornica), Miklošičeva c. 22a, I., desno.

— Vpisovanje v trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15 za Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti in za Višji trgovski tečaj ter vse ostale tečaje in oddelke se vrši še redno vse leto vsak dan dopoldne in popoldne ob običajnih uradnih urah. Informacije in novi prospekti brezplačno na razpolago. — Ravnateljstvo.

— Učite se strojepisja! Novi eno-, dvo- in trimesečni dnevni in večerni strojepisni tečaji se pričnó dne 5. novembra t. l. — Najuspešnejša desetprstna učna metoda. Specialna strojepisna šola: Največja moderna strojepisnica, raznovrstni stroji. Učnina je zmerna. Pouk po želji obiskovalcev dopoldne, popoldne ali zvečer. Informacije in prijave dnevno. Na razpolago brezplačni prospekt. — Posebni dnevni in večerni tečaji tudi za knjigovodstvo, korespondenco, moderne jezike itd. Izbira predmetov po želji. — Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15.

Berite knjižico
»KRIZANTEME«
Cena 1 liro

— Višji trgovski tečaj v Ljubljani sprejema kot redne slušateljice one dijake in dijakinje, ki so dovršili višje razrede srednje šole ali pa redni enoletni trgovski tečaj. Vpisovanje se vrši redno še ves teden. Informacije in nove prospekte daje: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobranska 15.

— I. moška realna gimnazija v Ljubljani bo imela pouk ob ponedeljkih, sredah in petkih v šolskem poslopju gimnazije za Bežigradom. Pričetek pouka za Bežigradom bo v sredo, 3. novembra, po urniku, ki je bil objavljen 11. oktobra. Učenci 4 a in 4 b in vseh višjih razredov naj pridejo v šolo v sredo ob 8, učenci ostalih nižjih razredov pa isti dan ob 13 (popoldne). Ravnateljeva pisarna ostane še v Vegovi ulici. — Ravnateljstvo.

— Dr. med. Eleonora Jenko-Grover redno ordinira od 8—13, Miklošičeva 13-II.

— Starši! Vaši otroci, dijaki nižjih in višjih razredov dobe za šolo, razredne in privatne izpite vsestransko učno pomoč in nadzorstvo dnevno dopoldne ali popoldne. Instrukcije, diplomirani filozofi, Novi trg 5.

— Pouk nemščine bo pričel v prvi polovici novembra. (Poleg tega bomo uvedli še poseben tečaj za otroke od 5—10 let.) Vpisovanje dnevno od 9—12 in od 14—16. Učni zavod Korepetitorij, Mestni trg 17-I.

— Praktična novost! Priročnik slovensko-italijansko-nemško-angleškega jezika in Ročni obzornik je vaš najcenejši in najhitrejši instruktor. Dobite ga v knjigarnah in pri založbi — Novi trg 5.

— Izšla je novembrska knjižica »Krizanteme«.

— Skrivnost poslednjega usmiljenja **je naslov knjižici, ki jo je spisal p. dr. Roman Tominec OFM, in ki izide konec tega meseca. Obsega misli o viceh, v katerih se očrtujejo zadnjih pet pozemskega življenja naših rajnih. Zbuja spomin na naše drage, ki so nas na poti k Bogu zapustili, da bi jih ne pozabili in z njimi v duhu združeni lažje prenašali vse bridkosti in stiske tega sveta pa dosegli večni blagor. Dviga nas iz vsakdanjih skrbi k edinemu najvišjemu cilju, ki je vreden človeka.**

— Hrvatska kolonija **bo na dan Vseh svetih ob pol 11 položila venec na grob pok Marka Šunjića, ki je 12. lipnja 1942 na Mestnem trgu sredi dneva od zločinske komunistične roke padel za svobodno Hrvatsko. Pozivajo se vsi Hrvati iz Ljubljane, da se udeleže te spominske slovesnosti.**

— Milo oktobrsko vreme. **V soboto je bilo milo vreme. V petek deloma sončno, nekoliko oblačno, toda zračni tlak se je od petka na soboto močno dvignil tako, da je barometer dosegel stanje 770.8 mm. V petek je bila najvišja dnevna temperatura +15.2° Celzija, v soboto jutranji temperaturni minimum +9.8° Celzija, nekoliko nižji od petkovega. V soboto zjutraj brez megle in delno oblačno.**

— Trg v znamenju krizantem in gob. **Sobotni trg je bil razgiban. Kazal je pestro sliko živahnosti pred praznikom. Ves trg je bil takorekoč zasut z rožami. Trg je bil spremenjen v veliko razstavo lepih in vonjavih krizantem. Zelo se je udomačila gojitev krizantem, ki so proti mrazu mnogo odpornejše kot druge rože in ki so v najlepšem cvetju prav za praznik in Vernih duš dan. Mnoge prodajalke zelenjave so začele gojiti krizanteme, ki jim sedaj donašajo primeren zaslužek. Poklicnim vrtnarjem je nastala prav od teh huda konkurenca. Bilo je na sobotnem trgu veliko več krizantem in dalij kot razne zelenjave. Ker je bil dovoz krizantem velikanski, so se prodajalke morale postaviti tudi na tretji živilski otok, ki je navadno prazen. Na prvem otoku pa je bilo zelo živahno okoli prodajalk gob. Bil je dan, ko je bilo ogromno gob na prodaj. V dveh dolgih vrstah so na klopeh prodajale ženske raznovrstne. Da je stroga kontrola gob bila kaj umestna in pravilna, je prav sobotni trg pokazal. Mnogo gob je bilo zaplenjenih kot nepravih in starih. Največ je bilo naprodaj rjavih ježkov, ki je zelo okusna goba. Nekatere ženske jih znajo tudi lepo in pravilno očistiti in ohraniti. Precej je bilo dalje zajčkov, štorovk, čebularjev in drugih. Sezona za maslenke in kravjače je skoraj minila, zato so te gobe na trgu redke. Zelo redke so tudi okusne strokve ali brinovke, ki jih menda prodajajo pod roko kot jurčke.**

— Nesreča pri Dolgem mostu. **V petek dopoldne se je primerila na železniški progi pri Dolgem mostu na Viču prometna nesreča. Progovni delavci so se peljali na drezini, ko so šli izven mesta na delo po progi. Drezina pa je tam iztirila in se prevrnila po železniškem nasipu. Trije progovni delavci, 21-letni Stane Likep, 20-letni Ferdo Žužek in 20-letni Janez Gorenc so se hujše poškodovali po glavi, nogah in rokah. Bili so z reševalnim avtom prepeljani v splošno bolnišnico.**

— Specialni pouk vseh modernih jezikov — v središču mesta — po najuspešnejši učni metodi prične v novih tečajih dne 8. novembra. Začetni in nadaljevalni tečaji. — Dopoldanski, popoldanski in večerni oddelki. Vpisovanje dnevno, učnina je nizka. — Zahtevajte nov brezplačni prospekt: Specialni jezikovni pouk — v središču mesta — Kongresni trg 2 (v šolskih prostorih Trgovskega učnega zavoda).

— Starše in dijake -inje srednjih, strokovnih in meščanskih šol opozarjamo, da prične v ponedeljek 8. novembra pouk v vseh naših odsekih: 1. za posamezne strokovne predmete, 2. za klasične in žive jezike, 3. za privatiste, 4. vsakodnevna učna pripravljalnica korepetitorij »Napredek«. — Ločeni oddelki po šolah, razredih in predmetih. Izbira predmetov po želji. Najpopolnejša organizacija, resno delo, odlični uspehi. Vpisovanje dnevno, učnina je nizka. Zahtevajte nov brezplačni prospekt: Specialne instrukcije za srednje šole v središču mesta, Kongresni trg 2 (v šolskih prostorih Trgovskega učnega zavoda).

— Avtopodjetje Magister sporoča cenj. občinstvu, da zaradi tehničnih ovir začasno preneha obrat na progi Ljubljana—Stadion s 1. novembrom 1943.

— Opozarjamo, da je letos vsakomur omogočen obisk rednega večernega trgovskega tečaja, ker se vrši pouk v dveh oddelkih: v zgodnjih popoldanskih urah, ko obrati počivajo, ali v poznih popoldanskih urah. Temeljit pouk vseh strokovnih predmetov: knjigovodstvo, korespondenca, trgovinstvo s pravom, računstvo, nemščina, stenografija, strojepisje. Dovoljen obisk tudi posameznih predmetov. Učnina nizka. Pričetek 5. novembra. Vpisovanje dnevno. — Prospekt brezplačno na razpolago: Trgovski učni zavod, Kongresni trg 2, Središče mesta!

— Tvrdka »EVEREST« sprejme še dva pomočnika precizna mehanike, vajena vseh popravil pisalnih strojev in register blagajn. Obenem potrebuje izkušenega radio tehnika, ki je res sposoben samostojnega dela. Javijo naj se samo izvežbane prvovrstne moči, ker druge ne pridejo v poštev. Plača zelo dobra, stalnost službe zajamčena. EVEREST, Prešernova 44.

— Vsakdo ve, da se dobijo knjige v posojilo. Tega se skoraj vsi poslužujejo, ker je to mnogo cenejše kot kupovanje. Ne veste pa vsi, da je tvrdka »EVEREST« preskrbela za zimsko sezijo veliko količino najlepših gramofonskih posnetkov moderne glasbe na popolnoma novih ploščah, katere je namenila izključno za izposojanje proti ugodni posojnini. Torej, Ljubljančani, poslužujte se izposojanja modernih gramofonskih plošč in tudi gramofonov pri tvrdki EVEREST, Prešernova 44.

— Kupimo dobro ohranjene slovenske gramofonske plošče po najvišji dnevni ceni. EVEREST, Prešernova 44.

— Kadar boste želeli prodati Vaš radio aparat, spomnite se tvrdke EVEREST, ker boste z njenim posredovanjem prodali istega hitro in zelo dobro. Isto velja tudi za lastnike pisalnih in računskih strojev. — EVEREST, Prešernova 44.

— Sindikat trgovcev s sadjem v Ljubljani prosi osebo, ki je kupila jabolka na odrezek A po ceni nad 7 lir za kg, da javi na spodnji naslov ime dotičnega prodajalca, da se v bodoče kaj sličnega prepreči. — Sindikat trgovcev s sadjem v Ljubljani — Lingarjeva ul. 1.

— Gospodinje! Pasto za parkete si nabavite že pred prazniki! Zaloga v železnini »FERRUM« Leon Stupica, Ljubljana, Gradišče št. 2 (poleg Uršulink).

— Krojaške mojstre, ki uporabljajo za ogrevanje likalnikov posebne peči, ki jih je mogoče kuriti samo s koksom, vabimo, naj se javijo pri Odseku za obrtništvo v Čopovi ulici 1 najkasneje do 2. novembra t. l. predpoldne.

— Gorjupova razstava podaljšana. Zaradi velikega zanimanja za Gorjupovo razstavo v Šelenburgovi ulici (nasproti Ria), bo po želji občinstva razstava podaljšana do srede 3. novembra. Na dan Vseh svetnikov je razstava odprta samo od 9—13. Vsi ljubitelji umetnosti prisrčno vabljeni!

— Na III. dekliški ljudski šoli v Spodnji Šiški se prične v sredo 3. novembra t. l. z rednim poukom. Vse učenke, ki so se vpisale v šolo, naj pridejo v torek ob 2 popoldne v šolsko poslopje, kjer bodo izvedele vse potrebno. — Upraviteljstvo.

— Dve novi številki slovenske poljudno znanstvene knjižnice »Svet« bosta obsegali dr. Kotnikovo izvirno delo »Slovenske starosvetnosti« in pa sila zanimivo knjigo Carnegija: Kako si pridobim prijateljev. — Druga knjiga je že kot »Slovenčev podlistek zbudila ogromno zanimanje. Splošna želja je bila, da tudi Slovenci dobimo to prekoristno delo v domačem jeziku. Zdaj se je želja izpolnila. Posebej pa opozarjamo na dr. Kotnikovo knjigo, v kateri bodo zbrane slovenske šege in navade. Knjiga bo bogato ilustrirana! Naročite se takoj na »Svet«!

— Prijava stanovanjskih prostorov. V smislu čl. 1 in 2 odredbe šefa pokrajinske uprave v Ljubljani o oddajanju stanovanj obvešča mestni stanovanjski urad vse ljubljanske hišne posestnike in sicer le na tiskovinah, ki so na razpolago na mestnem poglavarstvu, Mestni trg. št. 2-I., v sobi štev. 38, za ceno 0.30 L za polo. Točno izpolnjene pole morajo hišni lastniki vrniti temu uradu najkasneje do vštetega 6. novembra. — Stanovanjski urad opozarja, da bo po potrebi točnost podatkov na licu mesta pregledal.

— V Ljubljani umrli od 22.—28. oktobra: Pance Matilda, 39 let, zasebnica, Tržaška c. 70; Krajšek Ivana, roj. Dobnikar, 72 let, vdova delavca, Japljeva 2; Vončina Katarina, roj. Bertoncelj, 76 let, Jegličeva 10; Zupanc Ivana, roj. Mušič, 82 let, Japljeva 2; Kožuh Franc, 67 let, Ravnikarjeva 7; Dolenc Ema, 79 let, Vidovdanska 9; Florjančič Helena, 39 let, kroj. pomočnica, Celovška 142; Raeschke Josipina, 85 let, Bolgarska 21. — V ljubljanski bolnišnici umrli: Eršte Marija, 58 let, Češnjice 9, Št. Peter; Štempihar Helena, 72 let, Černetova ul. 19; Zakrajšek Amalija, 33 let, Vinja gorica 11, obč. Trebnje; Jereb Franc, 30 let, ključavničar, Zaplana 70, Vrhnika.

Založba »PLUG«

Vas vabi, da se kot reden naročnik naročite na njene redne knjige. Kot tak boste imeli znaten popust.

Doslej so izšle: GELČ JONTES „**Reča na Črepinjah**", HERMAN MELVILLE „**Beli kit**", novembra in decembra pa izideta oba dela velikega romana JONA STRABECKA „**Sadovi jeze**" k tiskrdno izdanje je pravkar izšlo umetniško ilustrirano delo Dr. JANKA LOKARJA „**Gozdovi in vode vabijo**"

Miklošičeva c. 30 — Tel. 44-42

Vse vrste lesa
rezanega in tesanega
dobite v novootvorjenem skladišču
tvrdke »MARAD«
z. z o. j.
v Živinozdravniški ulici (za Cukrarno)

Srečanje z Ivanhoem

Človek mora tudi k zobozdravniku od časa do časa. Že zaradi zoba samega ti je nerodno, pa tudi zaradi čakanja, ki traja po več ur. Kako sem bil hvaležen tistemu zobozdravniku, ki je v svojo čakalnico poleg ostankov starih revij položil tudi čisto navadno poceni izdajo Scotovega romana »Ivanhoe«. Nisem bil prvi, ki sem ga vzel v roke. Pred mano ga je brala študentka in videl sem, s kaškním zanimanjem. Saj je ravno toliko teksta na strani, da se lahko prebere istočasno, ko opazuješ sliko. Opazoval sem jo in vidim, da je gledala prizore, kako dvorski norček cinglja s svojimi zvončki in se pretkano reži svojim sovražnikom. In potem je prelistala nekaj strani in se ustavila tam, ko leži zadnji potomec stare domače kraljeve rodbine v krsti in čaka, da ga »strah« prebudi. Še vedela ni, kdaj je prišla na vrsto, da jo je moral tisti, ki naj bi prišel za njo na vrsto, opozoriti.

Tisti sem bil pa jaz, ki sem že komaj čakal, da vzamem po njej v roke roman, da vsaj vidim, kakšen je. Spominjam se ga še medlo iz časa, ko je izhajal v podlistku »Slovenca«, pa temu je že davno in sem pozabil. Tudi bral ga tedaj nisem zaporedoma. Samo od časa do časa. Zdaj sem ga slučajno dobil kot knjigo v roko in reči moram, da sem je bil vesel. Listal sem po nji, gledal vesele preoblečene menihe, razgiban turnir in pretkanega žida, pa tudi lepo Roveno in boj za mlado judinjo na grajskem stolpu, predvsem pa črno krinko Črnega viteza, samega Levjesrčnega. Prav toliko časa sem čakal na vrsto k zdravniku, da sem si v duhu obnovil zgodbo. In prav gotovo bi hotel, da bi se moja prednica študentka dalj zamudila pri vrtanju zob, kakor se je. Tako pa sem vstal, šel v sobo, videl pa sem še, kako je neki gospod segel po knjigi in jo začel listati . . .

In tam so sedeli še neki dijak, potem neka gospodična s kanclije, in čakali, da jo dobe v roko . . . Tu sem spoznal, kako povest vleče in kako pametno je napravil ta zobozdravnik, da je prav ta ilustrirani, svetovno znani roman postavil na svojo mizo. Pomaga čakati pacientom, ki bi sicer zehali in se nestrpno presedavali. Prepričan sem pa tudi, da bi prav tako tudi drugim doma krajšala čas v teh jesenskih dneh, ko že diši po snegu in čas postaja daljši in daljši.

Mislim, da mi uredništvo »Slovenca« ne bo zamerilo, če sem opisal to srečanje z »Ivanhoem« v zobozdravniški čakalnici.

O ženskah, ki so poteptale svojo čast

V vsaki vojni se izkažejo trdnjave: velike posledice ima njih odpornost ali padec. Pa morda bi kdo mislil, da velja to samo za one zidane, mrtve trdnjave na bojnem polju. Ne, v vsaki vojni so tudi žive trdnjave v zaledju: žene in dekleta. Tudi te se morajo v vojni zelo izkazati, koliko so odporne. Zakaj vojaki so zelo vneti in vztrajni, kadar gre za zavzetje takih trdnjav. In prav o takih živih trdnjavah naše slovenske krvi naj povem na tem mestu nekaj kritike.

Na tisoče slovenskih mož in fantov je bilo odpeljanih v koncentracijska taborišča. Na slovenskih tleh pa so nadomestili številčen teh mož in fantov vojaki Badoglievske vojske, ki je je bilo na pretek. Večina internirancev je morala dolge mesece čakati, preden je prišlo do bornih stikov s svojci. Le nekaj izjem je sem pa tje v kakem taborišču doletela kar zavidljiva sreča, da so smeli celo domov na kratek odmor. Po povratku teh srečnih izjem je v taborišču zavladalo izredno razpoloženje. S seboj so namreč prinesli veliko na drobno popisanih lističev, ki so jim jih izročile zveste in značajne žene in dekleta za njihove drage. Toda ob vsaki takšni priložnosti, ko je bilo mnogo veselja, ni manjkalo tudi bridkega razočaranja. Videl si tedaj, kako so nekateri skrušeno sedeli in bili v globokem premišljevanju. Videl si zopet druge, kako so nervozno in nestrpno hodili sem in tja in iskali neke notranje pomiritve. In kdo ne bi bil takšen, če bo od svojih dragih zlepa ne prejel nikakršnih vesti ali pa če jih je prejel in so bile težke, pretežke?

Ni bilo prijetno slišati besede, ki so krožile v javno tajnost, kako so nekatere žene in dekleta pozabile na svoje može ali zaročence v internaciji in se na svojih domovih pajdašile z Badoglievci. O da, zvedel si še kaj hujšega. Primerilo se je, da je bil neki interniranec že ne tem, da se po zaslugi dobrih ljudi za stalno vrne domov. Za to pa je zvedela njegova nezvesta žena. Zurno se je potrudila in pregovorila novoizvoljenega, da je označil in naznanil njenega moža, še preden je prišel domov, za političnо nezanesljivega. In ubogi mož res ni smel domov. — Premnogo je bilo nadalje revežev, ki niso dobili z doma ali sploh od svojih nikake podpore. Samim sebi so bili prepuščeni in boriti so se morali za sleherni košček kruha. A če se je zgodilo, da celo žena ali zaročenka nista hoteli pomagati svojimi preizkušenim, čeprav bi lahko to storile, je bilo telesno in duševno trpljenje takega reveža še dosti bolj žalostno. Ali je potrebno, da ima slovenski narod danes v tujini tudi grobove, ki vpijejo: Žena, zaročenka, zakaj si šla v svoji nezvestobi celo tako daleč, da mi nisi privoščila niti košček kruha?

Prišlo je do razsula Badoglievcev in trume internirancev so se v veselju pomikale domov. Šel si domov nič hudega sluteč in veselil si se, da boš med svojimi skoraj pozabil vso težko preteklost. Pa glej. Že prvi pogled na ženo ali zaročenko te je osupnil. Opazil si na njej neko čudno pobitost. Skromna vprašanja in drhtete-boječi odgovori so dali slutiti, da nekaj ni v redu. Če nisi prepirljiv, si prezrl, kar je bilo, in drugi, ki so te poznali, so tvoj mir razumeli v istem smislu. Je pa tudi nekaj takih, ki niso mogli mirno prenesti tega, kar so napačnega storile njihove žene ali zaročenke, ko so bili odsotni. Nastal je prepir, čedalje večje nezaupanje in nazadnje nesoglasje v zakonu ali zaroki. In česar v internaciji še nisi zvedel, ti prihaja zdaj na uho. Res, za naš narod »častne« in »razveseljive« stvari!

Neka oseba mi je dosiovno ponovila besede, ki jih je slišala iz ust neke gospodične iz okolice Ljubljane. Takole je dejala: »Res je, pet let poznam svojega zaročenca; tudi hišo sem si že zgradila. Danes sem pa sklenila, da ga zapustim!« Na vprašanje, ali more kaj takega storiti, je odgovorila: »Da lahko! Saj tako nisem od njega nič imela. Držal se je, kakor se pač držijo Slovenci. Če sva šla v kino, v gledališče, vedno sem videla njegov resni obraz. Pri Badoglijevcih je pa čisto drugače. Tako so nežni do ženske, zelo dobri kavalirji; njihova ljubezen se popolnoma razlikuje od ljubezni naših fantov, tako da lahko rečem, da sem ta dva meseca bolj uživala pri enem izmed njih, kakor pet let poprej pri zaročencu.«

— Sredi Dolenjske je neka starejša gospodična, ki naj bi se po povratku njenega zaročenca iz internacije z njim poročila. Več let ga je zvesto ljubila, tako da si je nabavila že nekaj za zakon potrebnih stvari; toda ko je odšel ljubček v internacijo in ga je nadomestila v ljubimkanju lepa uniforma, se je začela dolgotrajna ljubezen hladiti in izprevračati v novo smer. Morda je ta gospodična v začetku še imela namen, ohraniti svojo dotedanjo ljubezen, toda kaj, ko se je tako neutrudno boril za njeno ljubezen osvajalec ženskih trdnjav. Ta osvajalec se je v svoji nežni borbi še posebej razvnel zaradi občutka varnosti v močno ograjeni vasici. Osvojil si je ta lepi črnolasek, lepo dišeč, vojaško nemojstrski mojster ljubezni njeno srce. Pa se je zgodilo, da se je njen prejšnji zaročenec nepričakovano vrnil za stalno domov. Ah, kako je bilo to odveč. Zdaj jo bo videl nezvesto in ji za vedno očital, pa tudi njen novoizvoljeni ljubček ji je že takc pri srcu. Tako si je mislila. Zato se je potrudila, da je pripravila svojega zapuščenega zaročenca najprej v nevoljo, nato pa vznevoljenemu vrgla očitek, da pač z njim ne more, ker da je človek brutalnega in neskladnega značaja. Da pa se ne bi zdelo njeno ravnanje pretrdo, se je hladno izgovarjala: »Čeravno sem se nameravala poročiti, pa ta nesporazum name tako težko vpliva, da sem sklenila ostati rajši sama!« — V teh čudno resnih časih si slišal mater, kako je govorila: »Danes kar dobro živimo! Moja hči, ki se je seznanila z nekim badoglievcem, dobiva od njega hrano, obleko, obutev in še denar. Sedaj je tudi sklenila, da se bo z možem ločila. Če to stori, ji tudi jaz ne bom nič branila. Saj ima končno prav. Človek se mora vedno tako ravnati, da bolje živi!« Neverjetno se zdi, da bi mati govorila tako, in vendar je res. Namesto da bi hčer vzgajala, pa ji je dajala strašno potuho. — Iz Krške doline pa sem zvedel sledeče: Dekle se je ponoči shajalo z vojakom; njen oče ji je pa to prepovedal, v skrbi za njeno telesno in duševno dobro. In kako ga je ubogala? Priporočila ga je svojemu sergentu, naj ga spravi v internacijo. In hitro se je izpolnila njena neotroško ljubezniva želja. Oče je moral res v internacijo!

Bili so vroči poletni dnevi. Kakšna škoda in zamujena prilika bi bila, ako se ne bi hodila tja gori oziroma doli sončit in kopat, se je bodrila marsikatera gospodična in tudi gospa iz trgovin in uradov. In res so bili opoldanski odmori po navadi temeljito izkoriščeni. Ali pa sta bila res samo senček in vodica tako privlačna? Kaj še! Tam ob vodici in vročem sončku je že čakal nekdo privlačnejši kakor sonček: Dečko lepi črnolasek. Tako privlačen je bil tak dečko, da je morala biti boginja Venus kar zadovoljna. O, ti zelo češčena boginja! Kako blazno te mnogi častijo! — Kaj za to, če so ti vojaki hinavci, da se le zanimajo zame, se je potolažilo dekle in se postavilo vsa pred vojakov fotoaparat. Vojaki so potem posnetke tega primera razpečali in Slovenci smo pridobili na časti. — O, uboga naša čast! Kako so delale s teboj tudi one Evine hčere, ki so kar za več dni prihajale v same vojaške garnizije in tam prodajale svojo čast ter vohunile za komuniste.

Hvala Bogu, razsul badoglievske sile je pomenil temeljito preizkušnjo tudi za vse to »častno« ženstvo. Zmeda na vse strani! Uboge device! Kolik poplah in strah in jok in pri nekaterih kar volja, da jo odkurijo kar za svojimi ljubčki. Zdravi del naroda pa jih sedaj ni pomiloval, ampak jim privošči zaslužen prezir. Prav je imel oni, ki je gledal neko babjo zmedo, in je nato dejal: »In ta gnoj naj ostane zdaj slovenskim fantom?!«

Naj bo dovolj! Ne za zabavo, marveč zaradi poboljšanja in zavoljo še resnejšega zadržanja vseh častivrednih Slovencev je prav, da je na zgoraj omenjene pretekle grehe opozorjen ves narod, ki mu Bog daj že lepšo bodočnost!

Slovenski Rdeči križ:

V skladišču paketov, zdaj Narodni dom, se naj oglasi odpošiljalec paketa za Jožeta Potrebuješ, Renieci.

Tam se naj javijo od 2. novembra dalje osebe, ki so oddale pakete za odpošiljalce iz naslednjih občin ter imajo v rokah potrdila zanje: Črnomelj, Adlešiči Dragatuš, Gradac, Metlika, Radatoviči, Stari trg ob Kolpi, Semič in Vinica.

Paketi odpošiljalcev iz okrajev Novo mesto, Kočevje, Logatec in Črnomelj se bodo vračali odpošiljalcem ali onim, ki imajo prejemna potrdila zanje v rokah, samo do vštetega zadnjega tega meseca. Preostali paketi se bodo potem komisijelno odprli in njih vsebina, ki se delno že kvari, se bo porabila za pomoč povratnikom.

Poizvedovanja

Izgubil sem v mestu poročni prstan, graviran »14. 8. 1922 Vera«. Pošten najditelj ga naj izroči upravi »Slovenca« proti nagradi 150 lir.

Od kdaj grobovi in grobnice?

Bližajoča se dneva Vseh svetnikov in Vernih duš dan nas vsako leto živo spominjata na naše drage, ki so se ločili od nas in odšli v onostranstvo. Kulturno-zgodovinsko zanimivo in važno je, da zvemo, kako so razni narodi izročali zemlji svoje mrtvece. Skoraj vsi narodi skrbe za dostojno pokopavanje mrličev. Omeniti moramo, da cela vrsta najstarejših spomenikov, ki so nam sploh še ohranjeni, služi kot grobnice. Perzijci so imeli grob Chorsroes, ki so ga stari Grki imenovali Cyrus. Tega so smatrali kot grob matere Salomove in pa reorganizatorja sveta Darija. Oba sta se nahajala v bližini Pasargadeja, glavnega mesta Iranov. Vredna sta pozornosti, čeprav se izgubljata poleg grobov-velikanov, ki so jih Egipčani gradili svojim umrlim knezom. V primeri s piramidami je vsaka grobnica prav neznatna. Vendar prideta vsekako še dve grobnici v poštev, namreč ona Absalova v dolini Jozafat, ena izmed maloštevilnih spomenikov izraelske stavbne umetnosti, in ona, kjer po mišljenju Arabcev počivajo blizu Djedde ostanki pramatere človeštva Eve.

Stari Grki niso samo mnogo storili za umetnostno poplemenitev celotnega kulta, temveč tudi za olepšanje češčenja mrtvecev. Tudi Rimljani so si izposojali njihov način kulta mrtvecev, a so ga izdatneje razširili. Tam, kjer je bilo najživahneje, so pokopavali svoje preminule. V tem oziru je najznamenitejša Via Appia v Rimu, to je cesta grobov Pompejcev. — Preseljevanje narodov je prešekalo umetnostno negovanje. Severnjaku je bilo pač vseeno, kje bo našel svoj mir po pehajočem se in bojevitem življenju. Najbolje mu je bilo na prostem. Tod približno so se nahajali hunski grobovi, mogočno, vzvišeno hribovje, kjer so poleg trupla večinoma spravljali orožje in nakit. Koder so pač padli, tam so našli tudi svoj grob. Šele zmagovito krščanstvo s svojim izrazitim poudarkom posmrtnega življenja je skrbelo za dostojnejše okrašenje grobov, onih, ki so spavali večno spanje.

Prvotno je bila krščanska grobnica seveda preprosta. V kriptah, v podzemskih jamah počivajo mučeniki. Preprosti simboli govore o njihovi veri in o tem, kar so delali in trpeli. Ker je krščanstvo proglasilo človeka za božje dete, svetnike pa častilo kot posredovalce med večnostjo in umrljivostjo, se je kmalu pojavila želja, da bi dobili svoj mir v bližini teh, ki so žrtvovali zaradi večnosti ta svet. Tako so nastala pokopališča predvsem okrog cerkva. Tudi to opažamo še dandanes na več krajih. Nekatere ljudi so pokopavali kar v cerkvi. Tako ima skoraj vsaka cerkev tudi svojo grobnico. Po vzorcu Rima so tudi drugod pod cerkvenimi temelji počivali odličniki.

Nagrobnik: Kovač

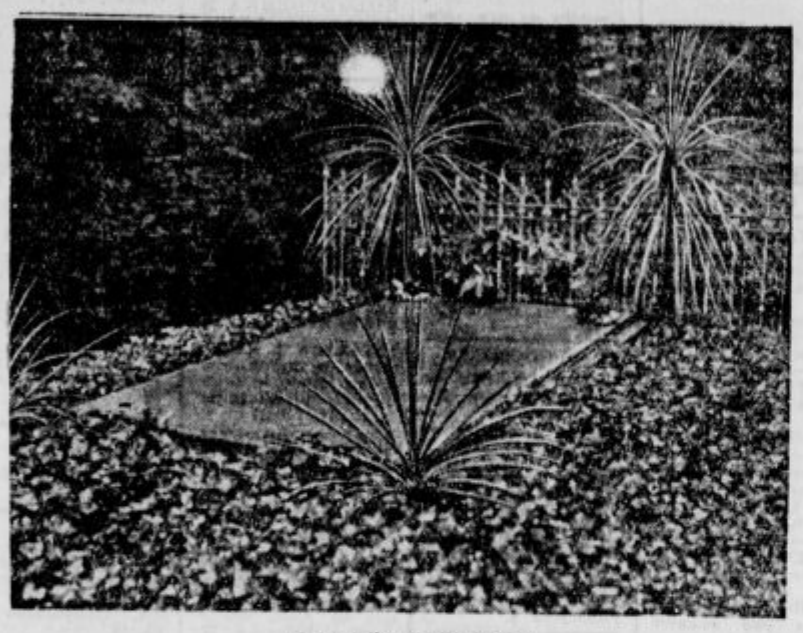

Grob Riharda Wagnerja

Spominu naših rajnih

Cilki Krekovi

Saj ne pomnim več dobro, kdaj sem Te spoznala, vem le to, da sem Te vzljubila pri prvem srečanju. Osvojila si moje srce, in v Tebi sem našla zaklad, ko si mi postala prijateljica. Vsaka družba brez Tebe se mi je zdela prazna, kajti manjkalo je Tvojega zdravega smeha in Tvojih sončno veselih oči. Pa zadnje leto si že ostajala doma. Oklenila si se svoje hišice in svojega vrtička. Tam sem Te tudi obiskovala. Sprejemala si me na svojem vzorno urejenem vrtu, mi pripovedovala s kakim trudom si uredila svoj domek, govorila s ponosom o svojem velikem bratu Janezu Evangelistu, a le o žrtvah, s katerimi si pripomogla do bratovih uspehov, si molčala. Zaradi brata si pozabila na svoje dekliško hrepenenje, zaradi revežev si se odpovedala svojim materinskim sanjam in se vsa posvetila ljubezni do njih, da bi jim bila gospodinja in mati. Zanje si prosila po mestu, zanje govorila pri meni in jaz ti nisem mogla ničesar odreči. A končno si se sama utrudila in omahnila. Hodila sem k Tebi. Le zaradi drugih Ti je bilo hudo, da si bila priklenjena na posteljo. Vedno težje sem se ločila od tebe. Ko sem bila zadnjikrat pri Tebi, sem zaslutila, da se ti iztekajo poslednje ure. V Tvojih očeh je umiral nekdanji blesk in koščena roka Ti je omahnila, ko si mi jo hotela podati. To je bil zadnji pozdrav... V sebi sem začutila tesnobo. Takrat sem Te prosila v svojem srcu, da se me spomni, ko boš v kratkem pri svojem Bogu. A besede so mi zamirale v grlu... Tako je bilo takrat. Nato si umrla. Tiho in mirno si zaprla za seboj vrata tega sveta in odgrnila zaveso večnosti. Vem, da si sedaj srečna, vem, da tudi name nisi pozabila, le tako čudno mi je, ko iščem povsod zaman Tvojega zdravega smeha in Tvojih sončnih oči...

Moja Cilka, uživaj srečo v svojem Bogu.

Inka.

Ravnatelju Doklerju

Ob branju posmrtnice je vstala pred menoj Tvoja živahna, markantna oseba, naguban obraz in žive oči, zakrite s košatimi sivimi obrvmi.

Pred dobrimi dvajsetimi leti si bil naš ravnatelj, naš oče. Tako smo govorili.

Pravi oče: svetovalec v težavah in tegobah; pomočnik v nujni sili in stiski; dobrohoten, razumevajoč profesor; osebnost, ki ni iskala avtoritete, pa je mogočno vplivala na okolje, izžarevala toploto, ljubezen, resnico in vero.

Vzgojitelja, v svoj poklic zasidranega, v oddaljeni vasici ali sredi živahnega mesta osamljenega, postavlja trdo življenje na važne preizkušnje.

Tam v vasici prisluhneš bitju in žitju blagoslovljene zemlje in iščeš pot stoterega sadu.

V delavskem revirju, kjer je duhovna notranjost zverižena in skrivnostna, kot rovi rudnikov pod zemljo, iščeš prave prodorne svetlobe.

V mestu s sto cestami in križišči, s stotinami oken, strmečimi v svet, z odprtimi in zaprtimi hišami, z ljudmi, ki se med seboj ne poznajo in ne podpirajo, kvečjemu sovražijo — tipajoče iščeš vezi, ki bi z nevsiljivo toploto raztapljale led, z vztrajno svetlobo razganjale temo, z vdano ljubeznijo gasile sovraštvo in z močno vero klicale uresničenje boljše bodočnosti.

Vzgojitelj je v trenutkih preizkušenj sam sebi svetovalec in sodnik. Tedaj vstajajo pred njegovimi duševnimi očmi davno zakriti dogodki, svetla dejanja velikih osebnosti, katera je leto za letom, dan za dnem zaklepal v kamrico z najdragocenejšim blagom in mu pomagajo najti pravilno pot, pozitiven odgovor.

Gospod ravnatelj!

Nekdanji učenci smo tudi Tvoja dejanja, Tvojo dobroto, Tvojo duhovno lepoto, Tvojo živo vero in plemenito darovanje zaklenili globoko v notranjost, med svoje najdražje.

Odšel si ob času spravljanja zlatih sadov, klenega zrnja.

Življenjsko pot si prehodil pokonci in naravnost, v vestnem izpolnjevanju dolžnosti, v popolnem izrabljanju od Boga danih zmožnosti.

»Nisi zaklepal domá ti žlahtnega blagodarova.
sebi zročeno mladóst, druge si z njim bogatil...«
(Prešeren)

Bog Te je poklical.

Poklical, ker si dozorel v delu, trpljenju in molitvi v zlat sad.

O, da bi našemu narodu zoreli vsi njegovi vzgojitelji, kakor si zorel Ti in izžarevali tako močno svetlobo in toploto, kot je bila Tvoja.

Spremljaj blagohotno z onostranstva naša skromna prizadevanja in prosi za nas, da bodo naša dela Tvojim podobna.

Mir s Teboj!

»Naj se učenóst in imé, část tvoja, rojak! ne pozabi...«
(Prešeren)

Boris.

Jež v gnezdu mačke

Na neki kmetiji v nemški pokrajini Anhalt je ježeva dvojica dobila mlade. — Eden malih ježkov pa je tebi nič meni nič izginil. Slednjič so ga našli v gnezdu mačke, kjer so tudi mladiči prišli na svet. Tu je ježek lepo ležal med mačicami in mačka je dojila njega kot svoje otročiče. A časih le ni bila zadovoljna z vsiljivcem, ker ga je večkrat vrgla iz gnezda. A spet in spet se je bodičasti fantič prikradel v gnezdo in je bil vanj ponovno sprejet.

66. »Spanec delim, trden in trajen; sanje dobiš, svetle in bele,« je zašepetal prašek, ki ga je stresla v skodelico grofiču in nalila čaja.

Vojake vadijo pred Röntgenovim pristrojem*

Na dvorišču neke vojašnice v Nemčiji je nastopila četa vojakov, da se začne vežbati. To je povsem vojaški prizor, a nenavadna je naprava, ki se pred njo vadijo. To je pristroj za Röntgenove posnetke. Ta naprava ni naperjena proti zunanjemu sovražniku, pač pa služi mirni **borbi zoper jetiko.** Vojaki, ki se tu šolajo pod vodstvom profesorja Holfelderja, predstavljajo več narodov in niso povsem sposobni za bojišče, saj so bili mnogi med njimi že ranjeni v raznih bitkah. Z napravo, pred katero se vežbajo, bo moči v najkrajšem času posneti slike pljuč velikih skupin ljudi. Ves potek v vseh podrobnostih je ustanovil profesor Holfelder in ga je l. 1938. v Nürnbergu v velikem obsegu predvajal. Odtlej so zgradili več in več teh pristrojev in priredili več ko 10 milijonov posnetkov pljuč.

Zaradi majhne oblike filmov, ki jih uporabljajo za skupinske posnetke, je strošek za posamezno Röntgenovo sliko jako majhen. Za uporabo dajo film v poseben pristroj, ki sliko za sliko v povečani obliki kaže na motnem steklu. Slika pljuč je potem natančno tako velika, da je jasno vidna, in tisti, ki se na to spozna, bo koj videl, ali so pljuča v redu ali pa so bolna.

V vsem ozemlju, **zasedenem po Nemcih**, proizvajajo takšne **skupinske** posnetke z Röntgenovim pristrojem, zlasti pa ondi, kjer so ljudje skupaj v večji množini, tako v šolah, v delavnicah ali pri organizaciji Todt. Nekaj časa sem delajo tudi posnetke pljuč delavcev, ki prihajajo od vzhoda v Nemčijo, in sicer koj po njihovem prihodu. Tisti, ki imajo bolna pljuča, so takoj izločeni in odposlani nazaj; tako je preprečena nevarnost, da bi se jetika razpasla v raznih taboriščih v Nemčiji.

Največji del vseh posnetkov preučujejo v osrednjem uradu v Poznanju pod stalnim nadzorstvom profesorja Holfelderja in jih spravljajo v arhiv. Čim opazijo na kaki Röntgenovi sliki, da se razodevajo z nje bolna pljuča, povečajo tisti posnetek na velikost 10×10 cm in ga pošljejo zdravniku v tozadevni kraj. — Zdravstveno skrbstvo v tistem kraju se pa zavzame za pljučnega bolnika in ga začne zdraviti. Če pomislimo, kako jetika zahrbtno napada človeka in se včasih po več let dozdeva, da so pljuča zdrava, čeprav so že vsa uničena po bacilih, moremo presoditi veliki pomen pravočasnega odkritja za bolnika samega in za nevarnost okuženja njegove okolice. Zatorej ima prof. Holfelder za čas po vojni v načrtu, da bo treba vsako leto vse pokrajine države tozadevno preiskati in bo tako moči odpraviti to hudo ljudsko bolezen. Spričo pomena, ki ga je imela umrljivost za jetiko za evropske narode doslej, naj bi to ravnanje pripomoglo, da bi se krvave izgube te vojne kasneje spet biološko izravnale.

* Glej Breznik, Slovenski pravopis str. 7: aparat = pristroj.

Tatvina slik v Nici

Te dni je bilo v galeriji Chaleyssin v Nici ukradenih 13 slik slavnih slikarjev v vrednosti več milijonov frankov. Med temi ukradenimi slikami so umotvori slikarjev Renoira, Modiglianija, Degasa in Picasseja. Na sumu imajo dr. Bessona, kirurga v Nici, ki je velik ljubitelj slik. Zaprli so ga, ker so ga ljudje videli, kako je ponoči vdrl v galerijo. Doktor pa seveda ne prizna tatvine.

Toliko brezdomcev, golih in lačnih še nikdar nismo imeli Slovenci kot sedaj ob odrešilni komunistični svobodi. Bahaško razkošje na grobovih je spričo velike revščine — smrtni greh. Zato ob prazniku mrtvih počastite rajne z dobrimi deli!

Križanka št. 111

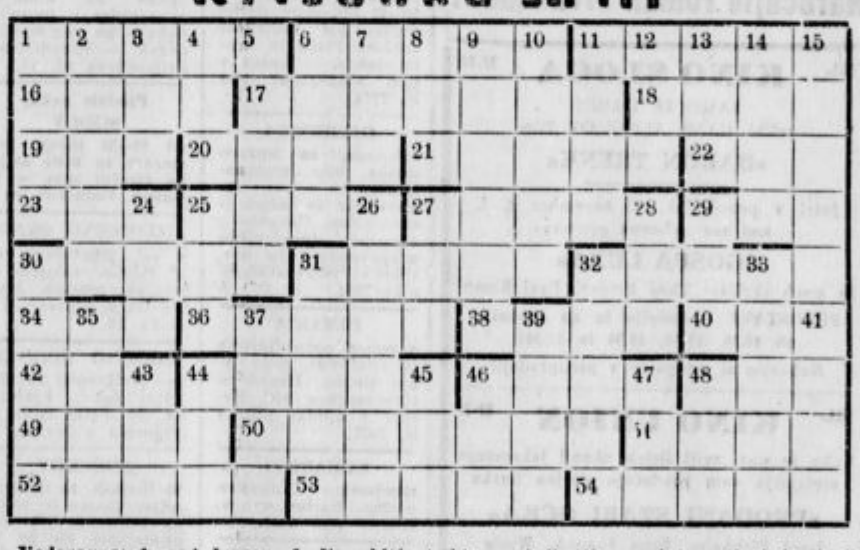

Vodoravno: 1. rod črncev, 6. živo bitje, 11. naslonjalo, 16. država v Severni Ameriki, 17. ptič, 18. trdnjava v Arabiji, 19. moško ime, 20. evropski polotok, 21. posoda, 22. očka, 23. del voza, 25. žival, 27. livada, 29. del strehe, 30. žensko ime, 31. vojaški duhovnik, 32. močvirska ptica, 34. glasbilo, 36. slovenski mesečnik, 38. sorodnica, 40. jed, 42. finsko pristanišče, 44. alpinska palica, 46. kača, 48. irska organizacija, 49. živilo, 50. davščina, 51. zdravilna rastlina, 52. Chateaubriandova novela, 53. ravnina, 54. starogrška boginja.

Navpično: 1. moško ime, 2. starogrška pokrajina, 3. afriška reka, 4. struja, 5. del Jesenic, 6. ljubljansko pokopališče, 7. žensko ime, 8. del valovanja, 9. armenska gora, 10. papeški glasnik (tujka), 11. kislina, 12. ptič, 13. pesnitev, 14. ribniški izdelek, 15. mesto ob Črnem morju, 24. fizikalni izraz, 25. hudo, 26. evropska država, 27. trčenje, 28. mesto v Severni Italiji, 29. ptica, 30. branjarija, 31. umetnik, 32. obvezni dogovor, 33. mohamedansko sveto pismo, 35. obljuba, 37. revščina, 39. angleški politik, 41. svetopisemski kraj, 43. žuželka, 44. kraj na Notranjskem, 45. staroslovansko bivališče mrtvih, 46. senčnica, 47. obdelan svet, 48. del naslova.

Rešitev križanke št. 110

Vodoravno: 1. Mlada Breda, 11. trapa, 16. line, 17. tuja, 18. Ohio, 19. zev, 20. ara, 21. tabu, 22. rvač, 23. Soča, 24. kapela, 25. hleb, 26. Karel, 27. Ana, 29. para, 31. Krka, 33. zima, 35. Bori, 37. Golo, 39. kava, 41. rok, 43. eta, 44. roka, 45. ralo, 46. laso, 47. lenoba, 48. Bara, 49. Domen, 50. osat, 51. Ivan Pregelj.

Navpično: 1. mlaka, 2. lira, 3. Anapa, 4. dete, 5. Atala, 6. buba, 7. rjuha, 8. earl, 9. Dover, 10. Ahab, 11. tiček, 12. rosa, 13. Azori, 14. Peče, 15. Avala, 28. notes, 29. Pirot, 30. rokav, 31. koran, 32. Kalar, 33. Zalog, 34. Mozel, 35. Belo, 36. rana, 37. Gobi, 38. Laba, 39. karp, 40. Vode, 41. rame, 42. konj.

MOLITEV NA GORI

54 Vinko Beličič Novela

Učenci in učenke so zrli vanj s svojimi velikimi očmi, ki so se iskrile v mladosti, on pa je govoril dalje o dolžnostih, ki jih ima mladina, o neuklonljivem delu za lepšo bodočnost.

Čuti je bilo večno šumenje vode pod gradom, šelestenje drevja v vetru in pivkanje dveh kraguljev, ki sta krožila visoko pod modrim nebom. Krog in krog pa se je pozibavalo dehteče divje cvetje.

Veselo prepevanje in smeh sta se razlegala z zelene ravnice, pisan živžav je kipel na mehki travi, mladina je razposajeno tekala sem ter tja in se igrala.

Vračali so se, ko je v divjo sotesko dahnil prvi mrak. Tedaj je nenadno zavpilo nekaj glasov:

»Joj, Močilnikova je padla v vodo!«

Janko je prebledel, skočil k bregu in videl, kako se Lučka v kriku in grozi skuša rešiti iz vode. V trenutku je vrgel suknjič od sebe in se pognal v globoko, mrzlo modrino. Za trenutek je vzdrhtel ob misli, da ga lahko zgrabi krč. Našel je Lučko, jo krepko prijel krog pasu in dvignil nad gladino. Učenka se ga je tesno oklenila in mu pri tem zbila naočnike v vodo. Srečno je priplaval do brega in položil rešenko na suho. Pri tem pa mu je nenadno spodrsnilo, zakrilil je z rokami in izginil pod vodo.

Nekaj minut kesneje pa je ležal na zasilnem nosilu. Glavo je imel močno obvezano in videti je bilo, da pri levem ušesu hudo krvavi. Poleg je stal njegov rešitelj — nadzornik lukenjske elektrarne — in se tiho razgovarjal s Petrušičevim tovarišem.

VII.

Soba v drugem razredu bolnišnice usmiljenih bratov v Kandiji, kjer je ležal profesor Petrušič, je bila polna sonca, ptičjega petja in cvetnih vonjev. Od vsega začetka so učenci in učenke obiskovale obvezanega profesorja, ki je bil brez pomišljanja tvegal življenje za rešitev Močilnikove Lučke. Janko je obiskovalcem vljudno podajal roko in se smehljal. Glavo je imel v belih obvezah in, ker je bil brez naočnikov, je moral napenjati oči, da je spoznaval ljudi okoli sebe. Često ga je obšla šaljiva misel, ko je videl, kako ga dijaška mladina gleda: Da sem nekoliko bolj osovražen, kakor po božji volji nisem, to bi se spogledovali ti obrazi, češ zdaj ga imamo pa zvezanega, tega leva, zdaj ga pa imamo v kletki!

Razgovarjal se je z njimi ne kot s svojimi učenci, temveč kot s prijatelji, zanimal se je za njihovo življenje v šoli in tudi zunaj, bil je dobrovoljen in zanimiv v svojem lahkotnem kramljanju.

Toda bile so tudi dolge, dolge ure, ko je čutil vso težo samote. Bile so noči, ko se ga je spanec na daleč izogibal, ko se ga je polaščala vročina in so ga vznemirjali mučni polsni, ki si jih je še večal z razmišljanjem. V občutju strašne osamljenosti ga je obhajala groza. Tihi, neizgovorjeni očitki so se porajali v srcu: Moj Bog, če je vse to kazen za oni davni greh, ali boš vse prekrške tako kaznoval? Jaz sem utrujen, jaz bi že rad pil močnega vina, a še vedno je pred mano čaša s pelinom.

Milo jutro je zasijalo, v rosi po drevju se je iskrilo sonce, skozi odprto okno je prihajala v sobo svežina vrta, polj, potokov in gozdov.

Po deveti uri jo prišel zdravnik, uprl oči v beli list nad zglavjem in nagubančil čelo.

»Kaj delate, gospod profesor!« ga je dobrovoljno pograjal. »Še vedno imate vročino. Kako se počutite?«

»Nabija me v rami, vso noč nisem kaj prida spal.«

Zdravnik mu je s pomočjo brata asistenta odvil obvezo in pazljivo gledal veliko rano pod levim ušesom, ki pa je bila po svoje še dovolj srečna, zakaj odvodna žila ni bila dotaknjena.

»O, saj se celi...« je Janko slišal zdravnika in gledal zlate naočnike nad svojim levim sencem. »Pač, tu je nekaj, kar še nagaja. Potrebna bo neznatna operacija. Ne bo nič hudega.«

Ko je bil spet sam, je mirno zrl v strop. Telesno utrujen in duševno zmučen je zaprl oči. Prvič v življenju mu je bilo vsega dovolj in preveč, prvič je v velikem spoznanju pomislil: Bolje bi mi bilo, da me ni! Ni slišal več ptic, sonce je bilo daljno in njegova luč negibna, ko okamenela; in dehteče cvetje ga je skoraj dušilo.

Usmiljeni brat je lahno potrkal in tiho vstopil. Ko je videl, da bolnik bedi, je rekel:

»Neka dama vas želi obiskati, gospod profesor.«

»Prosim, naj vstopi!«

Janko je vznemirjeno in napeto gledal k vratom. Zaslišal je lahne ženske stopinje, ki so prihajale bliže in bliže.

»Zahvaljena Mojca!« je iskreno vzkliknil in ji ni izpustil roke.

»Oh,« je živo odgovorila Mojca, »jaz sem ti dolžna zahvalo, Janko, jaz! Da ni bilo tebe, Bog sam ve, kaj bi se bilo zgodilo z Lučko!«

Janko je mirno ležal in gledal v strop. Ni poslušal besed zahvale, le Mojčino dekle je tiho božal. V sladki nervoznosti je čutil, kako se gubi njegov trmasti ponos, in kako postaja ves preprost in iskren ko otrok. Medtem ko ga je Mojca zaskrbljeno spraševala o poškodbi, ji je smehljajoč se zrl od blizu v oči in še vedno držal njeno roko. Zdelo se je, ko da ne bi mogel verjeti, da je res Mojca pri njem.

Mojca je umolknila, čudežna ženska milina ji je ožarila obraz. Skozi okno je sijal vriskajoči majski dan, omamna lepota je zarajala čudeže v srcih.

Zakaj Janko je v tistih trenutkih dokončno spoznal, da mu Mojca zares pomeni največ, kar si more človek na tem svetu želeti. Približal je njeno roko k svojim ustom, priprl oči in poljubil belo dlan. Spet se je zazrl v njene temne oči, videl je lahno rdečico, tiho zadrego — in še tišjo, še lepšo srečo.

Nič nista govorila, kot bi se bala, da ne bi z besedami razbila tisto čudovito ubranost, ki je bila mnogo bolj podobna sanjam nego resničnosti. Le oči so govorile svojo skrivnostno govorico vdanosti, hvaležnosti in ljubezni.

Včasi ena sama neznatna kretnja bolje in lepše nekaj pove ko tisoč izbranih besed.

Dekleta z biseri - sestre japonskega Rdečega križa

Iz Tokia poročajo, da so slavna Mikimotova dekleta z biseri prosila svojega gospodarja, naj jim dovoli, da opustijo svoj posel in odidejo v vojna področja kot sestre Rdečega križa.

To so ona mlada japonska dekleta, ki so bila kot čuvajke in oskrbnice **nameščenke največjega gojišča biserov na svetu.**

Vse te mladenke, ki jim je 14 do 21 let, so z ljubečo nežnostjo gojile bisere. Polagale so peščena zrnca v školjke, da bi se iz njih razvili dragoceni biseri. Vprav z materinsko skrbnostjo so negovale nadaljnji, sedemletni razvoj bodočega bisera in so prenašale ostrige ob najmanjšem znaku kake nevihte v mirne vode.

Samo ta svojska armada 1200 mladih deklet bi bila zadosten povod za proslavo imena **Kokihija Mikimota.** Ta mož, ki mu je zdaj 80 let, in ki je eden največjih bogatašev na svetu, je napravil iz industrije biserov vprav »pesniško« podjetje, ki je eno najdragocenejših deviznih dohodkov Japonske.

Dober trgovec in velik prijatelj človeštva

Mikimoto, gospodar biserov in deklet z biseri, ima najčudovitejšo življenjsko pot za seboj. Pred kakimi 70 leti je bil ta milijarder najstarejši sin skromnega prodajalca rezancev, ki je imel razen njega še osem drugih otrok. Že v nežni mladosti je moral pomagati očetu in šele v kasnejših letih se je utegnil naučiti pisati in brati. Prav zgodaj je pokazal, da ima velik smisel za trgovino in kupčevanje. V otroških letih je napravila nanj najgloblji vtis beda bisernih ribičev. Njegov domači kraj Toba je bil blizu najstarejših japonskih bisernih najdišč v Šuni. Ondi je bil mladi Kokihi večkrat priča naravnost peklenskemu življenju bisernih ribičev, ki je od njih le malokateri dočakal 30. leto svojega življenja.

Ves prevzet je gledal, kako so se ti ribiči iz globine 30 m pojavljali na bregu in se napol živi sesedali na tla. Oči so jim bile zaradi slane vode vse ožgane, pljuča zaradi zračnega tlaka uničena, in krvaveli so iz nosa in ust. S kletvami in brcami so jih pazniki zbujali iz nezavesti, da so se nato spet potapljali v globine. Kokihi je začel razmišljati, kako bi se dalo temu odpomoči, in ali ne bi bilo mogoče spojiti človečnosti s trgovino?

Važno predavanje

V Tokiu je Mikimoto dobil povod za preobrat v življenju. Ondi je šel na industrijsko razstavo in je ob tej priliki slišal predavanje učenjaka, ki je razlagal, da je povsem možno gojiti **umetne bisere,** če se posreči dati ostrigi peščeno zrno med žleze, ki izločajo slino. Školjka prevleče v nekakšni samoobrambi tisto zrno s svojimi izločki in se zaradi njih čez več let napravi biser.

Mikimota je videl v tej, z več podrobnostmi podani razlagi namig za svojo bodočnost. S spretnimi špekulacijami si je pridobil majhen kapital in slenil je, da bo ta denar in ves svoj čas posvetil kulturi biserov.

Bilo je v letu 1895, ko se je bavil s svojimi prvimi poskusi. Prebivalci tiste obmorske vasi, kjer se je nastanil, so jako neverno spremljali zagonetno vedenje skrivnostnega tujca. Vsak dan se je peljal k morju, kjer je imel nekaj sto metrov od obale več, k splavom pritrjenih košar, ki so bile polne školjk in ostrig. Ljudje so ga videvali, da je počenjal tujec čudne stvari, ki so jim bile povsem neumljive.

Prvi umetni biser

Minilo je precej let hudega dela in raznih poskusov, dokler se ni nekega dne razlegel glas po vsem svetu: Kokihi Mikimoto je z lastnimi preskusi dosegel **prvi umetni biser.**

Njegov posrečeni poskus je pretresel svetovni trg, in vrednost pristnih, negojenih biserov je padla za štiri petine. Kultura biserov je postala za Japonsko novo in važno kupčijsko področje.

Sin preprostega krošnjanja je doživel najvišjo čast, ki jo more doseči kak Japonec: bil je kot gost povabljen k japonskemu cesarju v družbi devetih največjih japonskih učenjakov.

Brez dvoma spada Mikimoto k tistim redkim ljudem, ki so zares srečni. Uresničil je svoj ideal, ustvaril umetno gojenje biserov in je tako spremenil nekdanji neznosni poklic bisernih ribičev v prijetno delo.

Drobne iz vsega sveta

V Španiji je 78 novih zavodov za pobijanje malarije

Smotrno pobijanje malarije, ki je v Španiji precej razširjena, je zaradi državnega pospeševanja v poslednjem letu, kakor je na nedavnem madridskem zborovanju poročal strokovnjak profesor Clavero, jako napredovalo. — Leta 1942. je bilo v Španiji 184 zavodov za pobijanje malarije, zdaj so jih pa ustanovili še 78, tako da je v Španiji vsega skupaj 262 zavodov za raziskovanje malarije in tozadevnih strokovnih klinik.

Slana uničila polovico pridelka kave

Kakor poročajo listi, je na državnih kavovih nasadih v Sao Paolo zaradi slane uničena polovica pridelka, kar je več ko 3½ milijona vreč kave. Paradižnikov so prav tam zaradi mraza pridelali za 20—80 odstotkov manj.

Goreč petrolej ogroža mesto v USA

Velikanski požar je razburil prebivalce mesta Ashland. Gasilci iz devetih bližnjih mest so prihiteli na pomoč, ker so bile po hudih plamenih ogrožene kar cele skupine hiš, potem ko je ogenj uničil že tvornico za gumij in del železniških naprav. Požar je nastal tako, da sta se dva vagona s petrolejem iztirila in se je goreč petrolej razlil po ulicah in kanalih mesta.

»Speča prestolnica Avstralije

Te dni obhaja Canberra v Avstraliji, eno najbolj čudnih mest na svetu, tridesetletnico svojega obstoja. — Canberra, ki je na jugovzhodu Avstralije, je bilo nekoč ustanovljeno v posebne namene. Na milijone denarja so naložili v palače, parke, vile in vrtove misleč, da bo novo mesto prekašalo Melbourne in postalo drugi Washington. A od vseh lepih načrtov ni ostalo drugega, ko prazne vile in zapuščeni parki. Več ko pol milijona ljudi bi imelo prostora v tem mestu, vendar jih biva ondi zdaj samo 7500. Kar vidno je, kako se mesto dan na dan manjša in postaja samotnejše. To mesto je pravo pravcato **mrtvo mesto,** zakaj vse je prazno: vile in celo univerza je brez dijakov. Profesorji so vsi brez dela. Doslej še ni nihče dognal, zakaj da je to mesto tako zapuščeno. Čeprav stane kaka vila samo 100 dolarjev, pa je vendar nihče ne kupi. Vlada je sklenila, da ustanovi v tem mrtvem mestu tvornice za letala in tanke in upa, da bo tako prišlo v Canberro vsaj malo življenja.

Naročajte roman »Ivanhoe«!

TEL. **KINO SLOGA** 27-50

SAMO ŠE DANES
veliki HANS ALBERSOV film
»BARON TRENK«

Jutri v ponedeljek, 1. novembra t. l. nad vse zabavna opereta
»GOSPA LUNA«
Za smeh skrbita: Theo Lingen, Paul Kemp.
PREDSTAVE v nedeljo in na praznik: ob 10.30, 13.30, 15.30 in 17.30!
Nabavite si vstopnice v predprodaji!

TEL. **KINO UNION** 22-21

Kako je stari zviti lisjak ukanil lakomnega mešetarja vam predočuje sijajna burka
»PRODANI STARI OČKA«
Josef Eichheim, Erna Fentsch, Winie Markus, Oskar Sima itd.
PREDSTAVE ob nedeljah in praznikih: ob 10.30, 13.30, 15.30 in 17.30.

KINO KODELJEVO
telefon 41-44
Čez nedeljo prekrasen glasbeni film
»VEČNI ZVOKI«
OLGA ČEHOVA — RUDOLF PRACK
Za praznik Vseh svetnikov in Vernih duš najboljši HANS ALBERSOV film
»BARON TRENK«
PREDSTAVE ČEZ PRAZNIKE:
matineja ob pol 11; popoldne ob 14.30 in 17

MALI OGLASI

Službe iščeto

MLADA GOSPA inteligentna, poštena in vajena vsega gospodinjstva, išče primerne zaposlitve. Prevzame tudi pri boljši družini enkrat do dvakrat tedensko v popoldanskih urah postrežbo. Naslov v upravi »Slov.« št. 7409.

ŠIVILJA se priporoča za šivanje obleke, moškega in damskega perila, tudi za otroke. Sprejemam tudi vsa popravila in krpanje. — Kremžar, Mandeličeva št. 15-I, (Trnovo) vrata 5. a

KUHARICA boljša, bi rada premenila službo k boljši družini. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Pridna in čista« št. 7454. (a

MESTO HIŠNICE iščem za takoj. — Poročena, brez otrok. — Potokar Frančiška, Trstenjakova štev. 7, Bežigrad.

Službe dobe

KUHARICO samostojno, ne premlado, samo res prvovrstno moč, za vsa dela, takoj sprejmemo k boljši družini 2 oseb. Predstaviti se od 11. do 12. in od 5. do 6. ure v pisarni Adler Servis, Krstnikova ul. 2.

8 MLINARJA za valjčni mlin zmožna in mlinarja za izdelovanje kaše na kamnih sprejme valjčni mlin Franz Majdič, Vir, Domžale. (b

HLAPCA konjskega, za prevoz mlinskih izdelkov in navajenega poljskih del sprejme mlin Majdič Franz, Vir, Domžale. (b

GOSP. POMOČNICO sprejmem. - Zamida, Vegova 6-II. b

SLUŽKINJO za vsa kmečka dela, sprejmem takoj na malo posestvo. M. Kogovšek, Kamnogoriška 26, Ljubljana-Dravlje.

SLUŽKINJO vajeno kuhe išče tričlanska družina. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7452. (b

SLUŽKINJO za vsa hišna dela in majhen vrt, brez kuhanja, sprejmem. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7458. (b

KUHARICA perfektna, stara od 30—40 let, dobi stalno službo pri tričlanski družini. Plača in hrana dobra. - Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 7374.

OSKRBNIKA mlajšega, za upravo stanov. hiše, usposobljenega za vodstvo restavracije in menze - sprejmemo. Ponudbe z navedbo dosedanjega udejstvovanja na upr. »Slov.« pod »Oskrbnik« 7362. b

DEKLICA v pomoč gospodinjstvu in »Buffetu«, dobi takoj službo. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov v upravi »Slov.« št. 7427.

KUHARICO sprejmem. - Takojšen nastop. Naslov v upr. »Slov.« pod 7411.

GOSP. POMOČNICO pridno in pošteno, ki zna tudi kuhati vzamem v službo s 1. novembrom pod ugodnimi pogoji. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7399. b

FRIZERKA se sprejme takoj. Salon Sever, Škofja 6.

Vajenci

UČENKO sprejmem v knjigarno in trgovino s papirjem z začetno šolsko izobrazbo. Dopise upravi »Slov.« pod »Knjigarna« št. 7433. (v

VAJENKO za špecerijsko trgovino na deželi takoj sprejmem. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Poštena« št. 7457. (v

17 LETNI FANT kmečki, se želi izučiti mlinarske obrti. Nastop takoj! Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7424. v

Prodamo

DVE POSTELJI čisti, zelo dobro ohranjeni (samo les) poceni naprodaj, Požar Ivanka, Parmova 48, stopnišče 8 (Bežigrad).

MRCES (uši, stenice, bolhe itd.) zanesljivo uničite s Toxin praškom. Drogerija Kane, Židovska ul. 1.

Tel. 40 88
DRVA PREMOG GOMBAČ
GLEDALIŠKA 14

GRAMOFONE v kovčegu in rabljene gramofonske plošče kupuje po najvišji dnevni ceni tvrdka EVEREST, Prešernova št. 44.

KLAVIR (črn, kratek) v odličnem stanju prodam za zmerno ceno. — Naslov v upravi Slovenca pod št. 7342.

STISKALNICE za zelje (špindelne) prodamo. Poizve se v Dravljah, Vodnikova 287.

KRMILNO PESO prodaja Gospodarska zveza v svojih skladiščih v Maistrovi ulici št. 10.

BREZOVE METLE držaje za lopate, omela itd. dobite pri Gospodarski zvezi, Bleiweisova 29 in Maistrova 10.

POSODO ZA KISANJE ZELJA dobite pri Gospodarski zvezi — Bleiweisova št. 29.

Premog DRVA I. POGAČNIK
LJUBLJANA
Bohoričeva ulica št. 5
Telefon št. 20-59

STAVBNI MATERIAL Cementne cevi, apno, opeka za dimnike »pregrade« (porolit) dobavi po ugodnih cenah. — »Gradidom«, Prijateljeva ul. 15.

Prodam nekaj SODOV od 50—50 litrov, primernih za kislo zelje, po zmerni cen. — B. Gušlin, Vodnikov trg 2

IZLOŽBENO OKNO v vel. 200x100x40 cm, z dobrim rolojem in steklom, prodam. Alojzij Marn, trgovec, Tržaška 75.

UGODNO PRODAM dve življenjski zavarovalni polici. Ljubljana, Sv. Petra cesta 24 (trgovina s čevlji).

SODČKOV 30 litrskih za kisanje zelja, imamo še nekaj na zalogi in jih razprodajamo po 20 lir kos. Gerovac, Kolodvorska 8.

PRODAM 2 otroški, dobro ohranjeni diatonični harmoniki znamke »Honner« in »Klingenthale, 16 in 8 basov. Ogled iz prijaznosti pri tvrdki Everest, Prešernova 44. g

PRODAM STROJ za izdelovanje bukovih spiral za kisarne. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7439.

KRZNENA JOPICA se proda. Ogleda se pri Štrukelj, Gosposvetska 41.

STARA OKNA in druge stare stvari zaradi čiščenja podstrehe prodam. Oglasiti se pri Kočbek — Petrarkova št. 26 (Komenskega). (l

PATENT FOTELJ (pasteljo) prodam. — Aleševčeva 31-I, levo. (š

VOZIČEK globok, predvojni prodam. Ulica 3. maja 2, II, nadstropje.

LESENO BARAKO 6.5x3x3 m, prodam. - Andlovic, Ciril-Metodova 37-a. l

KOZARCE za vkuhavanje, dobite še v zalogi v železnini »Ferrum«, Leon Stupica, Ljubljana, Gradišče št. 2 (poleg Uršulink). l

ŽENSKI PLAŠČ zimski, črn, s krznom in nekaj drugih oblačil, prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7414. l

Sobe oddajo

SOBO zelo lepo, oddam boljšemu gospodu s 1. novembrom. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7361.

DVE PRAZNI SOBI sončni, popolnoma separirani z razgledom na Cojzovo cesto, poceni oddam starejši uradnici. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Samo ena oseba« 7397.

Stanovanja iščeto

STANOVANJE čeprav enosobno iščem za takoj. Grem tudi za hišnika. Sem ključavničar, mehanik in elektromonter. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7097. (c

STANOVANJE dvo- ali trisobno, išče mirna stranka za takoj ali tudi pozneje. Lepa času primerna nagrada zagotovljena. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Tri odrasle osebe« 7390. č

ENOSOBNO stanovanje iščem za takoj ali s 15. nov. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Center mesta« št. 7434.

Posestva

PARCELO v Šiški, kupim. Razpoložljiv znesek lir 160.000. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Resen kupec« 7377.

POZOR! UGODEN NAKUP! Prodam poceni 6000 m² zemljišča in eno parcelo 1000 m² v Dev. Mar. v Polju. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Prilika« 7378.

INDUSTR. STAVBO s primernim zemljiščem kupim. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Tovarna« št. 7256.

NAPRODAJ:
HIŠA, enonadstropna z večjim vrtom, ob tramvajski progi na najprometnejši točki. Zazidane ploskve 170 m². Uporabiti se da za gostilno, pekarijo in trgovino.
HIŠA, dvonadstropna, nova, s 7 stanovanji po 2 sobi in kabinet, na severni strani.
HIŠA, enonadstropna ob Gradaščici.
PARCELE na vzhodni strani po 40.000 do 60.000 lir in v Šiški po 200.000 lir.
ZEMLJIŠČE 20.000 m², znotraj bloka (gramozni teren).
ZEMLJIŠČE za industrijo 5000 m².
ZAJEC ANDREJ, realitetna pisarna, Tavčarjeva ulica 10.

STAVBNO PARCELO pri sv. Jožefu, prodam. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »460.000« št. 7429. (p

HIŠO ALI PARCELO kupim do 500. 000 lir. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Plačam takoj« 7430.

ZEMLJIŠČE 2200 m² — takoj prodam v bližini Rakovnika. Naslov v upr. »Slov.« pod »2200 m²« 7415. p

STAVBNO PARCELO oziroma, praktično vilo kupim. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Resen kupec« št. 7422. p

Kupimo

GOBE suhe in sveže, redno kupuje ALPA, Ljubljana, Vidovdanska cesta št. 18.

ELEKTRIČNO PEČ kupim. Naslov v upravi »Slovenca« 7058.

PISALNI STROJ dobro ohranjen, kupimo. Pellegrino, Kolodvorska 9. k

KUNČJE IN ZAJČJE KOŽICE TER VOLNO kupuje Žegoza na Gallusovem nabrežju 33, samo vsak petek.

Kupim prazne STEKLENICE vseh vrst in dobre plačam. - B. Gušlin Vodnikov trg 2.

AVTO dobro ohranjen, kupim. Ponudbe z navedbo znamke in cene na upravo »Slovenca« pod »Skoro nov« 7392.

»LUTZ« PEČ novo ali malo rabljeno, takoj kupim. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Lutz-peč« 7275.

LEPO AVBO za narodno nošo (tudi samo čelo), kupim. - Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Avba« št. 7395. k

HRASTOVE DESKE 30, 40, 50 mm, vsako množino, kupim. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7438. (k

Avto-motor

MOTOCIKLA 125 in 500 ccm OHV, prvovrstna ter DKW avto, proda Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva št. 11.

VEČ TRICIKLJEV različne velikosti, po zelo znižani ceni razprodaja Šušteršič, mehanična delavnica — Bleiweisova cesta 13 (Figovec, levo dvorišče). foo

IZREDNO DOBRO PLAČAMO za bicikelj gume, gume za motorna kolesa in avtomobile ter stare biciklje. Merkur, Puharjeva 6. (k

MOTOCIKLA 125 in 500 ccm, prvovrstna ter DKW avto, proda Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva 11.

Knjige

NEMŠKE KNJIGE znanstvene in zabavne — kupuje knjigarna Kleinmayr & Bamberg, Miklošičeva c. 16.

PRODAM Cankarjeve »Zbrane spise«, kompletne in dobro ohranjene. Poizvedeti pri: Jančar, Karlovška cesta 18-II. pritličje, levo od 13 do 15 popoldne.

DOM IN SVET 1888, 89, 90, 1901, 1904, 1937-38 kupim. Plačam zelo dobro. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7459. (k

Radio

VSA RADIO POPRAVILA vam točno, strokovno in z jamstvom ter s predhodnim pregledom in proračunom izvrši tvrdka »Philips-Radio«, Ulica 3. maja št. 6.

Kolesa

20 KOLES damskih in moških, najboljše znamke, in več tricikljev različne velikosti, zelo ugodno razprodaja Šušteršič, mehanična delavnica, Bleiweisova cesta 13 (Figovec, levo dvorišče). (oo

MOŠKO KOLO športno, prav dobro ohranjeno, prodam. - Gosposvetska 33.

KOLO »Wanderer«, kompl. dinamo, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7421.

Stanovanja oddajo

HIŠNICA poštena in čista, dobi stanovanje in nekaj plače. Položiti mora 300 lir kavcije. - Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Samo 2 osebi« št. 7391. b

Šiv. stroji

ŠIVALNE STROJE vseh vrst, kupimo proti takojšnjemu izplačilu. Plačamo res dobro. — Trgovina: »Ogled«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

ŠIVALNI STROJ znamke »Singer«, krojaški, z okroglim čolničkom, v zelo dobrem stanju in damski šivalni stroj orig. »Singer«, zelo poceni prodam. Oglejti si od 10. do 3. ure popoldne. Kamniška 13.

ŠIVALNI STROJ »Singer«, cena 900 lir in radio aparat, prodam. Pred škofijo 19, hišnica.

Obrt

KRZNAR modernizira plašče in popravlja vsake vrste kožuhovino in izdeluje prinešene kože. — Kovačič, Stari trg št. 21-II, v hiši kavarne Zalaznik.

Pozor stavbeniki in hišni posestniki! Dobavljam, polagam in stružim stare PARKETE **JOSIP BRLEC** Ljubljana KOLODVORSKA 28

Pohištvo

SPALNICE, jedilnice in kuhinje stalno na zalogi pri tvrdki pohištva: Malenšek, Medvedova 28. Odprto vsak torek, četrtek in soboto od 3. do 6. ure. š

MODROCE patentne posteljne mreže, otomane, moderne kavče in fotelje nudi solidno in po nizki ceni **RUDOLF RADOVAN** tapetnik **LJUBLJANA** Mestni trg štev. 18

SPALNICE jedilnice in kuhinje nudi najceneje mizarstvo: Štigl. Ogled vsak dan od 3.—5. ure v gostilni Celovška 72.

PRODAMO lepe, snažne omare, posamezno ter več dobro ohranjenega pohištva. — Trgovina: »Ogled«, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

KUH. KREDENCO dobro ohranjeno, poceni prodam. Svetosavska 6, podpritličje, Bežigrad. (l

LEPO SPALNICO jesenovo, proda: Mizarstvo Josip Goljar, Gerbičeva ul. 51, Kolezija.

Pouk

AKADEMIK reven in marljiv, daje instrukcije za ljudsko in srednjo šolo. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Marljivo poučuje« št. 6920. u

GOSPA POUČUJE nemščino in italijanščino po posebno hitri metodi. Ugodne cene. Rimska c. 10-I, desno. u

MLADA GOSPA izobražene družine, poučuje nemško trgovsko korespondenco in nudi konverzacijo, inštrukcije in prevode. Sijajni uspehi in reference. Pride na dom. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7339.

POUČUJEM nemščino, italijanščino, angleščino, stenografijo posameznike ali manjše skupine, tudi začetnike(-ce). — Istotam priprava v vseh srednješolskih predmetih. — Honorar ugoden. Vrhovčeva 12, visoko pritl., levo (pri kavarni Tabor). u

V najem iščeto

ZDRAVO SKLADIŠČE večje in šupo, lahko ločeno, vzamemo v najem. — Pismene ponudbe na upr. »Slov.« pod »Začasno« 7303.

LOKAL DVEH SOB za krojaško obrt — iščem. Center ali Tržaška cesta. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Krojaška delavnica« 7315.

Glasba

HAUMONIKARSKI TEČAJ za mladino. Starše vabimo, da vpišejo svoje otroke — posebno dijaki, dijakinje vabljeni. Naslov v upravi »Slov.« pod 7327.

VESTEN UČITELJ pride za 8—10 lir poučevat na dom: violino, za mojstrski izpit, nemščino, italijanščino ter predmete ljudskih in nižjih srednjih šol. Naslov oddajte v trgovini: K. Pučnik, Frančiškanska 3.

Pridelki

SVEŽO DETELJO, KORENJE IN PESO kupuje Žegoza, Gallusovo nabrežje 33.

SLADKORNO PESO krmilno peso, korenje, repo in gnoj, kupim. Naslov v upr. »Slov.« št. 7324.

KISLO ZELJE novo prvovrstno, po dnevni ceni dobite zaželjeno količino pri G. Erklavec, Ljubljana, Povšetova 47. (l

KISLO ZELJE, REPO prvovrstno, vsako količino v sodčkih ali brez dobavi Zeljarna Homan, Sv. Petra 81.

1000 kg KORENJA prodam. Žaloška c. 195

Kurivo

DRVA PREMOG IV. SCHUMI
DOLENJSKA CESTA
in Frančiškanska 10
Telefon 29-51

Živali

PUJSKE mlade, prodam. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7343.

MOKO divjega kostanja za krmo prašičem, govedi in perutnine še dobite pri tvrdki ALPA, Vidovdanska cesta 18.

PRAŠIČA za rejo, 30 do 60 kg, kupim. Mišvelj, Ljubljanska 57. (k

DVE KOZI prodam. — Cesta v Mestni log 55. j

PRAŠIČKI 7 tedenski, naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« št. 7441. j

Razno

OTROKA SPREJME v rejo poštena družina, skrbna vzgoja. - Naslov v upr. »Slov.« št. 7154.

Ženitbe

STAREJŠE DEKLE poroči starejšega fanta z nekaj premoženja. Dopisi s sliko na upr. »Slovenca« pod »Prednost« 7297. ž

Denar

POSOJILA kratkoročna, daje proti dobremu jamstvu Splošno kreditno društvo v Ljubljani r. z. z o. z., Ulica 3. maja št. 5. (d

IMETNIK GOTOVINE kateri želi naložiti svoj denar zelo varno in dobro, naj sporoči svoj naslov in višino zneska katerega želi vložiti v ponudbi pod: Dobro naložen denar proti dobri garanciji na upravo »Slovenca« št. 7431. d

Filatelija

FILATELISTI! Ugoden nakup raznih filatelističnih novosti: znamk, filatelistične literature, katalogov in »JOLE«-albumov itd., dobite pri filateliji MLADINSKE ZALOŽBE v Ljubljani, Stari trg št. 30.

Poizvedbe

V ČETRTEK opoldne sem izgubil v plavi kuverti dokument za pokojnino »Iribal«. Prosim najditelja naj vrne proti nagradi. - »Obnova«, Vošnjakova 24.

Zahvala

Vsem, ki ste z nami sočustvovali in nas tolažili ob bridki izgubi naše ljubljene sestre in tete, gospodične

Helene Štempihar

se tem potom najiskreneje zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo čč. duhovščini, gg. zdravnikom in čč. sestram usmiljenkam, g. Sedeju za vso skrb ob času bolezni in g. Dežmanu za trud ob smrti pokojne, vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki ste jo v tako častnem številu spremili na njeni poslednji poti.

Sv. maša zadušnica bo darovana v sredo, dne 3. novembra 1943 ob 7 v župni cerkvi sv. Frančiška v Šiški.

Ljubljana, 30. oktobra 1943.

Žalujoči ostali.

Vdani v voljo božjo sporočamo, da je naša mama

Amalija Rus-Vardjan
učiteljica v pokoju

v nedeljo, dne 3. oktobra 1943, v Novem mestu, iz nemira naših dni, odšla uživat večni mir v Gospodu.

Sv. maša zadušnica bo darovana v cerkvi sv. Cirila in Metoda (sv. Krištof) dne 3. novembra 1943 ob pol osmih zjutraj.

Marija, Anka, Janez — otroci.

Vsem našim sorodnikom in onim, ki so jo poznali ter zato spoštovali, javljamo bolestno vest, da je v nedeljo, 24. oktobra 1943 na našem domu v Trbovljah prenehalo biti zlato srce naše drage mame, gospe

NEŽE DRNOVŠEK

Po 83 let dolgem, le družini posvečenem življenju, je bila v torek, dne 26. oktobra 1943 položena k zasluženemu počitku na domačem pokopališču. — Sv. maša zadušnica bo darovana v Ljubljani v sredo, dne 3. novembra 1943 ob pol osmih zjutraj v župni cerkvi Marijinega Oznanjenja.

Ljubljana, Trbovlje, Zagreb, Graz, dne 30. oktobra 1943.

Franc, soprog; **Fran, s. Marija, Franja, Dominik, Janko, Leopold, Albin,** otroci; sinahe, vnuki in vnukinje.

Für »Ljudska tiskarna« — Za »Ljudsko tiskarno« — Per »Ljudska tiskarna«: Jože Kramarič — Herausgeber, izdajatelj, editore: ing. Jože Sodja — Schriftleiter, urednik, redattore: Viktor Cenčič